

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

ΣΧΟΛΗ : ΔΙΟΙΚΗΣΗ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ: ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ & ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ:

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΛΛΗΣ ΑΠΑΤΗΣ ΕΙΣ ΒΑΡΟΣ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΠΟΥ ΘΑ ΜΠΟΡΟΥΣΑΝ ΝΑ ΠΡΟΛΗΦΘΟΥΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΚΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟ ΜΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ Ή ΕΝΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ.

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ : ΛΥΓΓΙΤΣΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

ΟΝΟΜΑ ΦΟΙΤΗΤΗ: ΧΡΟΝΑΡΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΚΑΛΑΜΑΤΑ, ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2013

Αφιερώνεται:

Στην οικογένεια μου
που με στήριξαν σε όλη τη διάρκεια των φοιτητικών μου
χρόνων και συγγραφής της πτυχιακής εργασίας μου.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Μέσα στις επόμενες γραμμές θα ήθελα να εκφράσω τις ειλικρινείς μου ευχαριστίες στο επιβλέπων καθηγητή κ. Α. Λυγγίτσο που συνέβαλε με τη βοήθεια του στην επιτυχή ολοκλήρωση της πτυχιακής εργασίας.

Επίσης θα ήθελα να ευχαριστήσω το εκπαιδευτικό και διοικητικό προσωπικό του Α.Τ.Ε.Ι. Καλαμάτας για τις γνώσεις και τις πλούσιες εμπειρίες που αποκόμισα στα χρόνια της φοιτητικής μου δραστηριότητας.

Πάνω από όλους θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου στην οικογένεια μου για την ενθάρρυνση, ηθική συμπαράσταση και οικονομική υποστήριξη που μου προσέφεραν όλα τα χρόνια των σπουδών μου.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ως έννοια η ελεγκτική διακρίνεται για το εύρος και το υψηλό επίπεδο υπηρεσιών που προσφέρει. Η βασικότερη διάκριση της ελεγκτικής είναι σε εσωτερική, εξωτερική και κρατική ελεγκτική. Ύστερα από μια εκτεταμένη βιβλιογραφική ανασκόπηση, ο εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος των επιχειρήσεων και των δημόσιων οργανισμών θεωρείται από ερευνητές, πανεπιστημιακούς και «ανθρώπους της αγοράς» το αποτελεσματικότερο μέσο των κυβερνήσεων και των επιχειρήσεων για την προάσπιση των εσόδων. Σκοπός λοιπόν της παρούσας πτυχακής εργασίας είναι η ανάπτυξη ενός θεωρητικού πλαισίου για την έννοια του εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου, τέτοιο ώστε να γίνει κατανοητή η σημασία του συστήματος καθώς και η ανάπτυξη ενός θεωρητικού πλαισίου για την έννοια του όρου απάτη – λογιστική απάτη και η ανάπτυξη λύσης προς αποφυγή απάτης μέσα από ένα μικρό δείγμα παραδειγμάτων. Πρωτοτυπία της διατριβής θεωρείται η προσπάθεια απόδοσης λύσης προς αποφυγή απάτης με την χρήση του εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου σε εταιρίες και δημόσιους οργανισμούς που αποδίδετε μέσα από παραδείγματα (με κάθε επιφύλαξη). Περιορισμός της έρευνας θεωρείται η έλλειψη παρουσίασης πρακτικών εφαρμογών εσωτερικού ή εξωτερικού ελέγχου. Εντούτοις προτάσεις για μελλοντική έρευνα αποτελούν η σύνδεση της θεωρίας με την πράξη, ώστε ο εσωτερικός, εξωτερικός και κατά την άποψη μου ο φορολογικός έλεγχος διότι είναι άμεσα συνδεδεμένος με την έννοια της φοροδιαφυγής και της απάτης, έτσι ώστε να αποκτήσει την σημασία που του αξίζει.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΞΩΦΥΛΛΟ	ΣΕΛ 1
ΑΦΙΕΡΩΣΕΙΣ	ΣΕΛ 2
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	ΣΕΛ 3
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	ΣΕΛ 4
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΣΕΛ 5

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ ΑΝΑΓΚΕΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΠΤΥΧΕΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

	ΣΕΛ 8
1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ	ΣΕΛ 8
1.2 ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΣΕΛ 9
1.3 ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΗΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΣΕΛ 10

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

	ΣΕΛ 11
2.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ	ΣΕΛ 11
2.2 ΓΕΝΙΚΑ	ΣΕΛ 11
2.3 ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	ΣΕΛ 13
2.4 Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ	ΣΕΛ 15
2.5 ΣΚΟΠΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΧΟΥ	ΣΕΛ 16
2.6 ΕΙΔΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΧΟΥ	ΣΕΛ 19
2.6.1 ΓΕΝΙΚΑ	ΣΕΛ 19
2.6.2 ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ	ΣΕΛ 19
2.6.3 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ	ΣΕΛ 20
2.6.4 ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ	ΣΕΛ 20
2.6.5 ΕΛΕΓΧΟΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	ΣΕΛ 20
2.7 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ	ΣΕΛ 21
2.7.1 ΓΕΝΙΚΑ	ΣΕΛ 21
2.7.2 ΟΡΓΑΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ	ΣΕΛ 22
2.7.3 ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΗΣΗΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ ΕΥΘΥΝΩΝ	ΣΕΛ 23
2.7.4 ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ	ΣΕΛ 24

2.7.5	ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	ΣΕΛ 24
2.7.6	ΚΑΤΑΛΛΗΛΟ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ	ΣΕΛ 25
2.7.7	ΜΕΤΡΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	ΣΕΛ 25
2.8	ΡΟΛΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ	ΣΕΛ 26
2.8.1	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ	ΣΕΛ 26
2.8.2	ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ	ΣΕΛ 26
2.8.3	ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΜΕ ΤΟ Δ.Σ ΤΑ ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ	ΣΕΛ 27
2.8.4	ΔΙΑΧΕΙΡΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	ΣΕΛ 30

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Ο ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΤΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ

ΕΛΕΚΤΗ ΛΟΓΙΣΤΗ	ΣΕΛ 31
3.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ	ΣΕΛ 31
3.2 ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΙ ΕΛΕΚΤΙΚΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	ΣΕΛ 32
3.2.1 ΟΡΙΣΜΟΙ	ΣΕΛ 33
3.3 ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΙΣ ΑΡΧΕΣ ΕΛΕΚΤΙΚΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ	ΣΕΛ 34
3.3.1 ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΕΛΕΚΤΙΚΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	ΣΕΛ 34
3.4 ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ (Φ.Ε.Κ 120/Α/14.7.1992,Π.Δ. 226/1992)	ΣΕΛ 35
3.5 ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΕΛΕΓΧΟΥ-ΚΡΗΤΗΡΙΑ (ΠΡΟΣΩΠΟ,ΣΚΟΠΟΣ)	ΣΕΛ 37
3.6 ΣΕ ΠΟΙΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΤΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ	ΣΕΛ 40
3.7 ΕΥΘΥΝΗ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΚΤΗ (ΑΣΤΙΚΗ,ΠΟΙΝΙΚΗ ΚΑΙ ΠΕΙΘΑΡΧΙΚΗ ΠΕΙΘΑΡΧΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ	ΣΕΛ 41

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΕΙ-ΑΠΑΤΗ,ΕΝΝΟΙΕΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΝΤΕΣ,

ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ	ΣΕΛ 46
4.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ	ΣΕΛ 46
4.2 ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ	ΣΕΛ 46
4.3 ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ 3000 ΕΤΩΝ	ΣΕΛ 47

4.4 ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ-ΣΥΝΕΠΕΙΣ	ΣΕΛ 47
4.5 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ	ΣΕΛ 48
4.6 ΟΙ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΖΩΗ ΜΙΑΣ ΧΩΡΑΣ (ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ)	ΣΕΛ 50
4.7 ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΟΡΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΟΡΟΥ «ΑΠΑΤΗ»	ΣΕΛ 50
4.8 ΕΙΔΗ ΑΠΑΤΗΣ	ΣΕΛ 51
4.9 ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΠΑΤΗ	ΣΕΛ 52
4.9.1 ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΛΟΓΙΣΤΗΚΗΣ ΑΠΑΤΗΣ	ΣΕΛ 53
4.9.2 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ	ΣΕΛ 54
4.9.3 ΤΟ ‘ΔΙΑΜΑΝΤΙ ΤΗΣ ΑΠΑΤΗΣ» ΚΑΙ ΤΟ «ΤΡΙΓΩΝΟ ΤΗΣ ΑΠΑΤΗΣ»	ΣΕΛ 55
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5	
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΑΠΑΤΗΣ (ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ-ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΑΛΛΟΥ ΕΙΔΟΥΣ ΑΠΑΤΗΣ)	ΣΕΛ 58
5.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ	ΣΕΛ 58
5.2 ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΑΠΑΤΗΣ ΕΙΣ ΒΑΡΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ	ΣΕΛ 58
5.2.1 ΔΙΑΔΥΚΤΙΑΚΗ ΑΠΑΤΗ ΕΙΣ ΒΑΡΩΝ ΤΟΥ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟΥ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΣΕΛ 58
5.2.2 ΞΕΣΠΑΣΤΗΚΕ ΑΠΑΤΗ ΜΑΜΟΥΘ ΕΙΣ ΒΑΡΟΣ ΤΟΥ Ι.Κ.Α	ΣΕΛ 62
5.3 ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΑΠΑΤΗΣ ΕΙΣ ΒΑΡΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΣΕΛ 66
5.3.1 ΕΞΑΡΘΡΩΘΗΚΕ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΓΙΑ ΑΠΑΤΗ ΣΕ ΒΑΡΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΚΙΝΗΤΗΣ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑΣ	ΣΕΛ 66
5.4 ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΑΛΛΗΣ ΑΠΑΤΗΣ	ΣΕΛ 71
5.4.1 ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΥΡΑΜΙΔΕΣ «ΧΡΥΣΟΥ»	ΣΕΛ 71
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ	ΣΕΛ 76
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	ΣΕΛ 79

Κεφάλαιο 1.

Αντικείμενο και Αναγκαιότητα της Πτυχιακής Εργασίας

1.1 Εισαγωγή

Οι ασταθείς οικονομικές συνθήκες, η αύξηση των οικονομικών εγκλημάτων, οι περίπλοκες νομικές διαδικασίες και γενικότερα οι ραγδαίες εξελίξεις σε τοπικό, περιφερειακό και σε παγκόσμιο επίπεδο αποτελεί γεγονός που προβληματίζει τις επιχειρήσεις όσο και τις κυβερνήσεις των κρατών.

Λύση για κάθε επιχείρηση και κυβέρνηση αποτελεί η άσκηση διοίκησης μέσω νέων τρόπων και με χρήση νέων μεθόδων και τεχνικών. Σε αυτά τα πλαίσια ο αποτελεσματικός «έλεγχος» των επιχειρήσεων και των δημόσιων οργανισμών των κρατών προβάλλει ως κομβικό κομμάτι της οικονομικής πολιτικής των κρατών. Επίσης και στον ιδιωτικό τομέα (στις εταιρίες) την λύση δίνει ο εσωτερικός έλεγχος

Λέγοντας «έλεγχος» εννοούμε την αξιολόγηση και ελεγκτική διερεύνηση όλων των λειτουργιών και δραστηριοτήτων (όπου υπάρχει ελεγκτικό ενδιαφέρον). Ο ελεγκτής διακρίνεται για τον σύγχρονο τρόπο σκέψης, αντίληψης και το ευρύ διοικητικό του πνεύμα.

Γενικότερα μπορεί να ειπωθεί ότι όλα τα παραπάνω γεγονότα που χαρακτηρίζουν το σύγχρονο επιχειρείν αυξάνουν τις προκλήσεις, τόσο στον ιδιωτικό τομέα των επιχειρήσεων όσο και στον δημόσιο με αποτέλεσμα η επιτυχία ή αποτυχία των οικονομικών επιτελείων των κυβερνήσεων των κρατών να εξαρτάται από τον αποτελεσματικό έλεγχο των οικονομικών οργανισμών. Ενώ η παρακολούθηση των εσόδων-εξόδων στις επιχειρήσεις στηρίζεται στην καλύτερη εφαρμογή του εσωτερικού έλεγχου.

1.2 Αναγκαιότητα της Πτυχιακής Εργασίας

Μέσα σε ένα «δύσβατο» οικονομικό περιβάλλον, οι κυβερνήσεις βρίσκονται σε μια συνεχή προσπάθεια εύρεσης μηχανισμών με σκοπό την αύξηση των εσόδων τους μέσω της πάταξης της φοροδιαφυγής και της είσπραξης των πραγματικών φόρων από τις επιχειρήσεις.

Αλλά και οι επιχειρήσεις πέφτουν κι αυτές με την σειρά τους σε έναν φαύλο κύκλο, αφού η απάτη τους κτυπά την πόρτα από μέσα. Χάνοντας σημαντικά κέρδη, διότι κάποιοι κερδοσκοπούν εις βάρος τους.

Για το λόγο αυτό βρίσκονται κι αυτές σε μια συνεχή προσπάθεια εύρεσης μηχανισμών για την είσπραξη των χαμένων κερδών. Το αποτελεσματικότερο μέσο προς επίτευξη των παραπάνω στόχων είναι ο αποδοτικότερος έλεγχος.

Μέσα λοιπόν από την παρούσα πτυχιακή εργασία γίνεται προσπάθεια ανάπτυξης ενός ολοκληρωμένου πλαισίου σχετικά με τις μεθόδους και τεχνικές που χρησιμοποιεί ο εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος, όσο και μία προσέγγιση στην λογιστική απάτη ή άλλη απάτη εις βάρος επιχειρήσεων ή δημόσιων οργανισμών μέσα από παραδείγματα.

Τα παραδείγματα παρουσιάζουν τα πρόβλημα της απάτης. Επάνω σε αυτά τα προβλήματα γίνεται μια προσπάθεια πάντα με επιφύλαξη, να αποδώσουμε μια άποψη στο πως θα μπορούσαν να προληφθούν, χρησιμοποιώντας τον εσωτερικό και εξωτερικό έλεγχο.

1.3 Διάρθρωση της Πτυχιακής Εργασίας

Με στόχο την ορθολογικότερη παρουσίαση του πλαισίου σχετικά με τον εσωτερικό και εξωτερικό έλεγχο των επιχειρήσεων και των δημόσιων οργανισμών που παρουσιάζετε μέσα από παραδείγματα η πτυχιακή εργασία δομείται στις παρακάτω ενότητες.

Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στο αντικείμενο, την διάρθρωση και κυρίως στην αναγκαιότητα της διατριβής.

Στο δεύτερο κεφάλαιο αναλύεται το πλαίσιο του Εσωτερικού Ελέγχου, η αναγκαιότητα του, οι σκοποί και τα είδη, καθώς και τα χαρακτηριστικά ενός αποτελεσματικού Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου.

Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζεται το εννοιολογικό πλαίσιο του Εξωτερικού Ελέγχου, η αναγκαιότητα του, οι σκοποί και τα είδη, καθώς και τα χαρακτηριστικά ενός αποτελεσματικού Συστήματος Εξωτερικού Ελέγχου.

Στην συνέχεια, στο τέταρτο κεφάλαιο γίνεται μια γενική ιστορική αναφορά στην φοροδιαφυγή και ανάλυση γύρω από την απάτη με σκοπό την καλύτερη κατανόηση των όρων και εννοιών από τον αναγνώστη της πτυχιακής εργασίας.

Στο πέμπτο κεφάλαιο περιγράφονται παραδείγματα λογιστικής άπατης και άλλης άπατης εις βάρος επιχειρήσεων ή δημόσιων οργανισμών. Και γίνεται μια προσέγγιση με επιφύλαξη στην απόδοση λύσεων με βάση του Εσωτερικού και Εξωτερικού Ελέγχου.

Η παρούσα πτυχιακή ολοκληρώνεται με την παράθεση των συμπερασμάτων στο έκτο κεφάλαιο.

Κεφάλαιο 2

Εσωτερικός Έλεγχος

2.1 Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο αυτό, αναλύεται η συνολική προσέγγιση του εσωτερικού ελέγχου. Συγκεκριμένα αναφέρεται το εννοιολογικό πλαίσιο, η αναγκαιότητα και ο σκοπός, καθώς είναι σημαντικά κομμάτια του Εσωτερικού Ελέγχου. Επίσης επιμερίζονται τα είδη και τα χαρακτηριστικά αποτελεσματικότητας εσωτερικού ελέγχου και τέλος εξετάζεται, ο ρόλος του εσωτερικού ελέγχου.

2.2 Γενικά

Όταν άρχισε να εφαρμόζεται για πρώτη φορά ο εσωτερικός έλεγχος στις επιχειρήσεις είχε διαφορετική μορφή από αυτή που έχει σήμερα. Αρχικά, ο εσωτερικός ελεγκτής ήταν υπεύθυνος μόνο για την επίβλεψη του έργου της διοίκησης ενώ δεν είχε συμβουλευτικές αρμοδιότητες.

Αργότερα, η διοίκηση της επιχείρησης άσκησε πιέσεις ώστε να μεταβληθεί η προαναφερθείσα κατάσταση και να περιληφθούν στα καθήκοντα των εσωτερικών ελεγκτών και η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών.

Αυτό θα μπορούσε κανείς να πει ότι είχε σαν απώτερο στόχο τον περιορισμό του ελέγχου της διοίκησης καθώς και τη σύναψη στενότερων σχέσεων μεταξύ διοίκησης και εσωτερικών ελεγκτών.

Σύμφωνα με το Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών (Institute of Internal Auditors) (<http://www.hiia.gr/>) ο εσωτερικός έλεγχος είναι μια ανεξάρτητη, αντικειμενική, εγγυητική και συμβουλευτική δραστηριότητα, ειδικά σχεδιασμένη ώστε να προσθέτει αξία και να βελτιώνει τις λειτουργίες της ελεγχόμενης επιχείρησης. Επίσης συμβάλει στη επίτευξη των αντικειμενικών στόχων της επιχείρησης επιβάλλοντας μια συστηματική και πειθαρχημένη μέθοδο αποτίμησης και βελτίωσης της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών της διοίκησης, του ελέγχου και της εταιρικής διακυβέρνησης.

Ο όρος «Εσωτερικός Έλεγχος» υιοθετήθηκε από τους Αγγλοσάξονες (Internal Audit), και αναφέρεται στην υπηρεσία εσωτερικού ελέγχου οποία αποσκοπεί στην αξιολόγηση της επάρκειας λειτουργίας του συστήματος εσωτερικών ελέγχων, δηλαδή στις επιμέρους λειτουργίες (controls), και προτείνει βελτιώσεις εκεί όπου διαπιστώνονται αδυναμίες (Οικονομικός Ταχυδρόμος, 2004).

Ενδεικτικό της σημασίας που αποδίδεται στον εσωτερικό έλεγχο είναι το πλήθος των ορισμών που έχουν δοθεί για την περιγραφή του. Σύμφωνα με την ASOBAC (Committee on Basic Auditing Concepts, 1973), ο εσωτερικός έλεγχος είναι μια συστηματική διαδικασία αντικειμενικής αξιολόγησης στοιχείων για την εξακρίβωση του βαθμού συσχέτισης μεταξύ εκείνων των ισχυρισμών και καθιερωμένων κριτηρίων με τα πραγματικά αποτελέσματα της επιχείρησης.

Επιπρόσθετα, σύμφωνα με την APC (Auditing Practices Committee, 1980), ο εσωτερικός έλεγχος είναι μια ανεξάρτητη εξέταση και γνωμοδότηση από έναν διορισμένο, από την επιχείρηση, ελεγκτή για τα οικονομικά στοιχεία της, σύμφωνα με το εκάστοτε ισχύον νομικό καθεστώς. Σύμφωνα και με άλλους ερευνητές ο εσωτερικός έλεγχος είναι μια συστηματική αναθεώρηση και αντικειμενική εξέταση ενός στοιχείου, και συμπεριλαμβάνει την επαλήθευση των συγκεκριμένων πληροφοριών όπως αυτή καθορίζεται από τον ελεγκτή ή όπως καθιερώνεται από την γενική πρακτική.

Συμπερασματικά από όλους τους παραπάνω ορισμούς, καθίσταται σαφές ότι ο εσωτερικός έλεγχος δεν είναι ένα μονοδιάστατο εργαλείο ελέγχου της ορθότητας των καταστάσεων, αλλά αποτελεί μέθοδο για την διεύρυνση της προστιθέμενης αξίας στην επιχείρηση μέσω της παροχής συμβουλευτικής δράσης προς την κατεύθυνση επίτευξης των δεικτών αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας της επιχείρησης

Εξάλλου, σκοπός του ελέγχου είναι η σκόπιμη, προγραμματισμένη και εστιασμένη επίδραση στην παρούσα κατάσταση της επιχείρησης, προκειμένου αυτή η κατάσταση μελλοντικά να αναμορφωθεί, και να μετασηματιστεί προσεγγίζοντας το βέλτιστο. Ο έλεγχος απόκλισης μεταξύ πραγματοποιηθέντος και προγραμματισθέντος, γίνεται εφικτός και μέσω του ελέγχου της παραμέτρου της σωστής διαχείρισης του κινδύνου.

2.3 Εννοιολογικό Πλαίσιο

Η έννοια του συστήματος του εσωτερικού ελέγχου.

Το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου είναι ένα σύστημα λειτουργιών και διαδικασιών με σωστή οργάνωση και ορθούς κανόνες λειτουργίας που εφαρμόζονται από την διοίκηση μιας οικονομικής μονάδας με σκοπό να διασφαλίζει τα συμφέροντα του φορέα. Το σύστημα του εσωτερικού ελέγχου είναι το πλάνο της επιχείρησης και όλες οι μέθοδοι και διαδικασίες που ακολουθεί η διοίκηση για να διασφαλίσει, την όσο το δυνατόν, πιο αποδοτική συνεργασία με τη διεύθυνση της επιχείρησης, τη διασφάλιση του κεφαλαίου, την πρόληψη και τον εντοπισμό της απάτης και του λάθους, την ακρίβεια και ολοκλήρωση των λογιστικών αρχείων, και την έγκαιρη προετοιμασία όλων των χρήσιμων οικονομικών πληροφοριών.

Το σύστημα του εσωτερικού ελέγχου εκτείνεται και πέρα των θεμάτων που σχετίζονται άμεσα με τις λειτουργίες του λογιστικού συστήματος. Ο εσωτερικός έλεγχος καλύπτει όλη την επιχείρηση και αφορά όλες τις δραστηριότητές της. Σε αυτά τα πλαίσια η έννοια του συστήματος εσωτερικού ελέγχου περιλαμβάνει όλα τα οργανωτικά μέτρα που αναπληρώνουν τη μείωση της προσωπικής επίβλεψης και εξασφαλίζουν την καλή λειτουργία και προστασία της περιουσίας και των συμφερόντων της επιχειρήσεως.

Θα πρέπει να σημειωθεί πως το σύστημα του εσωτερικού ελέγχου μιας επιχείρησης προσομοιάζει με το νευρικό σύστημα του ανθρώπου δηλαδή διακλαδώνεται σε όλη την επιχείρηση μεταφέροντας εντολές και αντιδράσεις από και προς τη διοίκηση της επιχειρήσεως. Συνδέεται δε άμεσα με την οργανωτική δομή και τους γενικούς κανόνες λειτουργίας της επιχείρησης.

Υπό αυτό το πρίσμα, το σύστημα του εσωτερικού ελέγχου περιλαμβάνει μια σειρά υποσυστημάτων:

- Τον εσωτερικό έλεγχο που αξιολογεί την αποτελεσματικότητα του συστήματος αυτού, καθώς και επιμέρους λειτουργίες του.
- Συγκεκριμένο οργανόγραμμα με πλήρη ανάπτυξη.
- Εγχειρίδια από γραπτές εξετάσεις.
- Βραχυπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο προγραμματισμό και λογισμό.

- Πολιτική αγορών – προμηθειών.
- Διαχείριση χαρτοφυλακίου και παγίων.
- Κύκλος παραγωγής προϊόντων – υπηρεσιών κ.τ.λ.

Αρκετές φορές στον οικονομικό χώρο δημιουργείται σύγχυση μεταξύ των όρων «**Συστήματα Εσωτερικού Ελέγχου-Εσωτερικοί Έλεγχου**» (internal controls) και «**Εσωτερικός Έλεγχος**» (internal audit).

Ο όρος «**Εσωτερικός Έλεγχος**» χρησιμοποιείται για να αποδώσει δυο βασικές έννοιες θέτοντας παράλληλα και τα όρια και τις αρμοδιότητες αυτών.

- I. **Συστήματα εσωτερικού ελέγχου (internal controls)** είναι το σύνολο των μέτρων ελέγχου (controls) εκείνων που έχουν επινοηθεί και χρησιμοποιούνται σε μια επιχείρηση για να προωθήσουν, να κατευθύνουν, να περιορίσουν, να διοικήσουν και να ελέγξουν τις διάφορες δραστηριότητες αποβλέποντας στην ικανοποίηση των στόχων της επιχείρησης. Τέτοια μέτρα ελέγχου, αλλά όχι και τα μοναδικά, είναι ο τρόπος οργάνωσης, οι πολιτικές, τα συστήματα, οι διαδικασίες, οι εντολές, τα πρότυπα, οι επιτροπές, τα λογιστικά σχέδια, οι προϋπολογισμοί, τα χρονοδιαγράμματα, οι εκθέσεις, η τεκμηρίωση της εργασίας και η υπηρεσία εσωτερικού ελέγχου (internal audit).
- II. **Εσωτερικός έλεγχος (internal audit)** είναι μια υπηρεσία της επιχείρησης η οποία είναι επιφορτισμένη κυρίως με καθήκοντα διενέργειας ελέγχου. Η επισκόπηση των μέτρων ελέγχου είναι οπωσδήποτε μια από της σημαντικότερες αποστολές και ευθύνες της υπηρεσίας εσωτερικού ελέγχου. Μπορεί ίσως να αναφερθεί ότι η υπηρεσία εσωτερικού ελέγχου είναι το μέτρο ελέγχου το οποίο μετρά και αξιολογεί την αποτελεσματικότητα των υπολοίπων μέτρων ελέγχου.

Επομένως με τον όρο control, (δηλαδή μέτρο ελέγχου, υπό αυτήν την έννοια) εννοείται το σύνολο των ελεγκτικών συστημάτων ενώ με τον όρο audit εννοείται ένα μέρος σε αυτό το σύστημα το οποίο ελέγχει κατά πόσον τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου λειτουργούν σωστά, δηλαδή είναι κατά κάποιον τρόπο ελεγκτής του ελέγχου.

Αυτό το όργανο ονομάζεται internal auditor (εσωτερικός ελεγκτής). Ο Internal auditor είναι κάτι διαφορετικό από το υπόλοιπο σύστημα ελέγχου. Είναι ένα πρόσωπο πρώτα που όμως δεν διεκπεραιώνει υποθέσεις. Ενεργεί εκ των υστέρων για λογαριασμό του διατάκτη, εφαρμόζοντας ελεγκτικές μεθόδους.

2.4 Η Αναγκαιότητα Εσωτερικού Ελέγχου

Οι οικονομικές μεγεθύνσεις των επιχειρήσεων οδηγούν στη δυσκολία διοίκησης και στη καθιέρωση σύγχρονών μορφών management, οι οποίες εκτιμούν ότι θα πρέπει να υπάρχει ένα άλλο τμήμα εκτός διοίκησης, το οποίο θα διασταυρώνει τους σωστούς στόχους και στρατηγικές της επιχείρησης, θα βοηθάει στην επίτευξη των επιτυχών αποδόσεων, θα υπολογίζει τις αποκλίσεις, θα γνωστοποιεί στους υπεύθυνους τις απαραίτητες διορθωτικές ενέργειες και θα πιστοποιεί την αξιοπιστία των οικονομικών καταστάσεων.

Με άλλα λόγια, οι πολλές διευθύνσεις και τα τμήματα των μεγάλων επιχειρήσεων και ο συντονισμός των χιλιάδων εργαζομένων, οδήγησαν τις επιχειρήσεις, σε ένα σύγχρονο management, που θα μπορέσει να καλύψει τις απαιτήσεις τους. Επιπλέον, η μη αξιόπιστη πληροφόρηση οφείλεται σε προσωπικές αδυναμίες επίβλεψης λειτουργιών από τα επιβλέποντα στελέχη καθώς και τις οργανωτικές αδυναμίες που παρατηρούνται στους φορείς.

Η αναγκαιότητα του εσωτερικού ελέγχου είναι προφανής από τις ατέλειες και τις αδυναμίες που διακρίνουν τον ίδιο τον άνθρωπο ακόμα ένα φαινόμενο των αδυναμιών είναι τα λάθη που οφείλονται στις ατέλειες της ανθρώπινης ικανότητας. Οι κλοπές, οι απάτες και οι ατασθαλίες ενάγονται στις ατέλειες της ανθρώπινης φύσης και ηθικής. Επειδή είναι αδύνατον το ξερίζωμα των αδυναμιών αυτών όσα μέσα και να επιστρατευθούν, το μόνο που απομένει είναι η καταπολέμηση τους από τον εσωτερικό έλεγχο, για να περιορισθούν κατά το δυνατόν περισσότερο.

Στις επιχειρήσεις, όπως και στους ζωντανούς οργανισμούς, η χρήση γεννά φθορά και η διάρκεια το γήρας. Αυτό σημαίνει, ότι γενικά λεπτοί ρυθμιστικοί μηχανισμοί υπόκεινται και αυτοί σε φθορά ή στο γήρας, γι' αυτό και επιβάλλονται, οι περιοδικές επαληθεύσεις, μέσω ενός συστήματος που δεν είναι τίποτε άλλο από τον εσωτερικό έλεγχο.

Από όλα τα παραπάνω καθίσταται εμφανές ότι ο εσωτερικός έλεγχος γίνεται όλο και πιο αναγκαίος. Ο εσωτερικός έλεγχος με το πλήθος των προσφερόμενων υπηρεσιών που διαθέτει, δύναται να διαχειριστεί με αποτελεσματικότητα τις αδυναμίες της επιχείρησης και να ρυθμίσει τα γεγονότα ώστε να αποδοθεί ένα θετικό αποτέλεσμα.

2.5 Σκοπός Εσωτερικού Ελέγχου

Σκοπός του εσωτερικού ελέγχου είναι η παροχή υψηλού επιπέδου υπηρεσιών προς τη Διοίκηση, μέσω επιστημονικών αναλύσεων, με σκοπό την αξιολόγηση του συστήματος της και τον περιορισμό των επιχειρησιακών κινδύνων

Ο αντικειμενικός σκοπός του εσωτερικού ελέγχου είναι παροχή εξειδικευμένου και υψηλού επιπέδου υπηρεσιών προς τη διοίκηση, μέσω αξιολόγησης του συστήματος εσωτερικού ελέγχου, η προσφορά βοήθειας στα μέλη του οργανισμού, γενικότερα, ώστε να ασκούν αποτελεσματικά τα καθήκοντά τους, μέσω επιστημονικών αναλύσεων και αξιολογήσεων καθώς και η παροχή σχετικών συμβουλών με το ελάχιστο δυνατό κόστος. Αναλυτικά, οι βασικές λειτουργίες του εσωτερικού ελέγχου, μεταξύ άλλων, είναι :

- Ρύθμιση σχέσεων και συναλλαγών με τρίτα πρόσωπα.
- Πιστοποίηση του τρόπου λειτουργίας της επιχείρησης και επαλήθευση αρχικών στόχων.
- Αποτίμηση της απόδοσης της διοίκησης όλων των τμημάτων που εμπλέκονται με την παραγωγική διαδικασία.
- Συστηματική παρακολούθηση του επιχειρηματικού κινδύνου.
- Αναγνώριση των επικερδών και ζημιογόνων λειτουργιών και προσπάθεια μεταβολής αυτών που επιδέχονται βελτίωση.
- Αξιολόγηση της απόδοσης των επενδύσεων.
- Μέτρηση του λειτουργικού κόστους των επιμέρους τμημάτων.
- Καταπολέμηση της ανθρώπινης απάτης, κλοπής ή παραπλάνησης.
- Εξακρίβωση της επαρκούς στελέχωσης των τμημάτων και της κατάλληλης αξιοποίησης του προσωπικού.
- Εξασφάλιση της αξιοπιστίας των οικονομικών καταστάσεων και βιβλίων.
- Παρακολούθηση της παραγωγικής αλυσίδας, της διαδικασίας αγορών και των όρων πωλήσεων και αγορών.
- Διασφάλιση της καλής εξωτερικής εικόνας της επιχείρησης.
- Εξέταση και αξιολόγηση διαδικασιών και διεξαγωγή συμπερασμάτων, τα οποία απευθύνονται στη διοίκηση ώστε να διορθωθούν τυχόν αδυναμίες που εντοπίστηκαν.

- Εξασφάλιση της πληρότητας των χρηματοοικονομικών και λειτουργικών πληροφοριών και αναφορών. Εξακρίβωση ότι η επιχείρηση συμμορφώνεται με τους νόμους, τις συνθήκες, τις πολιτικές, τις διαδικασίες και τα χρηματοοικονομικά όργανα.

Παράλληλα, ο εσωτερικός έλεγχος σκοπεύει όχι μόνο στη συμμόρφωση με κανόνες και ρυθμίσεις αλλά στην δημιουργία αρχών, προτύπων και αξιών στα άτομα της επιχείρησης με αποτέλεσμα τη δημιουργία ασφάλειας τόσο στους ιδιοκτήτες της οικονομικής μονάδας όσο και στο ευρύτερο επιχειρησιακό περιβάλλον.

Επιμέρους στόχοι του εσωτερικού ελέγχου είναι:

- Η λειτουργία των λογιστικών τμημάτων της μονάδας σύμφωνα με την ορθή πολιτική της Διοίκησης.
- Το ικανοποιητικό αποτέλεσμα της εσωτερικής οργάνωσης, η εκτίμηση του αποτελέσματος και η επάρκεια των συστημάτων οργάνωσης και Διοίκησης της μονάδας.
- Η ανίχνευση τυχόν κινδύνων από κλοπές και απάτες στην οργάνωση
- Η εισήγηση μέτρων βελτίωσης και διόρθωσης
- Και γενικότερα η προώθηση της αποτελεσματικής λειτουργίας της οικονομικής μονάδας

Από όλα τα παραπάνω μπορεί να λεχθεί ότι ο εσωτερικός έλεγχος αποτελείται από όλα τα μέτρα, τις διαδικασίες και τις πολιτικές οι οποίες:

1. Προωθούν την ακρίβεια και την αξιοπιστία των λογιστικών και επιχειρηματικών δεδομένων.
2. Εξασφαλίζουν την περιουσία της επιχείρησης έναντι καταδολιεύσεως, απάτης, σπατάλης και μη αποτελεσματικής χρήσεως.
3. Μετρούν την συμμόρφωση των επιχειρησιακών δραστηριοτήτων των υπηρεσιών της επιχείρησης προς την πολιτική αυτής.
4. Αξιολογούν την αποτελεσματικότητα των επιχειρηματικών λειτουργιών.

Με λίγα λόγια αντικειμενικός σκοπός του εσωτερικού ελέγχου είναι αφενός η παροχή εξειδικευμένου και υψηλού επιπέδου υπηρεσιών προς τη διοίκηση, και αφετέρου μέσω αξιολόγησης του συστήματος εσωτερικού ελέγχου, η παροχή βοήθειας στα μέλη του οργανισμού, για την αποτελεσματικότερη άσκηση των καθηκόντων τους, κυρίως μέσω της παροχής σχετικών συμβουλών με ελάχιστο δυνατό κόστος. Τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου εφαρμόζονται σε οργανισμούς και επιχειρήσεις ως εργαλεία που προσθέτουν αξία στην επιχείρηση. Επιτυγχάνεται με αυτόν τον τρόπο η συστηματική προσέγγιση της αποτελεσματικότερης λειτουργίας του οργανισμού ή της επιχείρησης ως σύνολο.

2.6 Είδη Εσωτερικού Ελέγχου

2.6.1. Γενικά

Υστερα από βιβλιογραφική έρευνα ο εσωτερικός έλεγχος διακρίνεται στις παρακάτω κατηγορίες :

- Έλεγχοι Παραγωγής (Production Audits).
- Οικονομικοί – Λογιστικοί έλεγχοι (Financial Audits).
- Διοικητικοί έλεγχοι (Management Audits).
- Λειτουργικοί έλεγχοι (Operational Audits).

2.6.2 Λογιστικοί Έλεγχοι

Ο λογιστικός ή οικονομικός έλεγχος πιστοποιεί την ορθότητα και την ακρίβεια των λογιστικών καταστάσεων. Με άλλα λόγια ο λογιστικός έλεγχος περιλαμβάνει τις δραστηριότητες εκείνες που σχετίζονται με τη χρηματοδότηση της επιχείρησης, δηλαδή με τα κεφάλαια (ίδια ή ξένα) που είναι απαραίτητα για την ομαλή λειτουργία της. Ο κίνδυνος χαμένων κεφαλαίων και ο πιστωτικός κίνδυνος προβάλλονται ως καθοριστική για τη βιωσιμότητα της. Στα πλαίσια της μείωσης του κινδύνου και της σωστής κατάρτισης οικονομικών καταστάσεων, διενεργούνται:

- Έλεγχοι εξουσιοδοτήσεων και διαδικασιών, όπου διαπιστώνεται αν οι επενδύσεις είναι πάντα σύμφωνα με την εγκεκριμένη επενδυτική πολιτική.
- Έλεγχοι αξιολογήσεων και διαδικασιών όπου κυρίως συγκρίνεται το κόστος των επενδύσεων με τις τρέχουσες αξίες και γίνεται συμφωνία των υπολοίπων βασικών λογαριασμών, δηλαδή του «ταμείου», των «καταθέσεων» και των «δανείων».
- Έλεγχοι διαθέσιμων, συμμετοχών, καταθέσεων σε τράπεζες και δανείων, όπου διαπιστώνεται η ενημέρωση αυτών και η επιβεβαίωση των υπολοίπων της.

2.6.3 Διοικητικοί Έλεγχοι

Ο Διοικητικός έλεγχος περιέχει κανόνες που θεσπίζει η διοίκηση, στοχεύοντας την επιτυχία με την μεγιστοποίηση των κερδών της και την σωστή λειτουργία της αποδοτικότητας υποβάλλοντας λογιστικές καταστάσεις και στοιχεία της πορείας της που ελέγχονται από τον εσωτερικό ελεγκτή. Στόχος τους είναι η σωστή διοίκηση των τμημάτων.

Εξετάζουν την ευρύτητα των λειτουργιών και αξιολογούν την αποτελεσματικότητα για την επίτευξη των στόχων και γενικά όλες τις δραστηριότητες του φορέα ως προς την διοίκηση. Επίσης εξετάζουν τη συμμόρφωση των εργαζομένων προς τα σχέδια και αποφάσεις της πολιτικής διοίκησης της εταιρίας.

Γενικότερα αξιολογούν και αξιοποιούν το ανθρώπινο δυναμικό προσπαθώντας να καλυτερέψουν το εργασιακό περιβάλλον και να είναι ενήμερο για τους στόχους της στην υλοποίηση αυτών, με στόχο το ελάχιστο δυνατό κόστος και το μεγαλύτερο όφελος.

2.6.4 Λειτουργικοί Έλεγχοι

Οι λειτουργικοί έλεγχοι αποβλέπουν στο αν λειτουργεί σωστά και αποτελεσματικά ένα τμήμα και αν εφαρμόζονται οι προβλεπόμενες διαδικασίες. Οι λειτουργικοί έλεγχοι που γίνονται διαπιστώνουν κατά πόσο οι διαδικασίες στον τρόπο λειτουργίας του συστήματος διοίκησης, είναι αποτελεσματικές κατά την υλοποίηση των αποφάσεων.

2.6.5 Έλεγχοι Παραγωγής

Ο έλεγχος παραγωγής αφορά την διαδικασία της παραγωγής. Σε αυτά τα πλαίσια ο έλεγχος παραγωγής στοχεύει στη διερεύνηση του κατά πόσο τηρούνται οι παραγωγικές διαδικασίες. Πιο συγκεκριμένα ο έλεγχος παραγωγής εξετάζει τον σωστό ανεφοδιασμό των πρώτων υλών στη διαδικασία παραγωγής, τον έλεγχο της ποιότητας τους, την τήρηση της διαδικασίας της συσκευασίας, παράδοσης-παραλαβής των προϊόντων και γενικότερα όλες τις απαραίτητες διαδικασίες που αφορούν την παραγωγή προϊόντων.

2.7 Χαρακτηριστικά Αποτελεσματικού Εσωτερικού Ελέγχου.

2.7.1 Γενικά

Για να χαρακτηριστεί ένα σύστημα εσωτερικού ελέγχου ως αποτελεσματικό θα πρέπει να πληροί ορισμένα κριτήρια που αν συνενωθούν μπορούν να εγγυηθούν την επιτυχία του συστήματος εσωτερικού ελέγχου μιας επιχείρησης.

Αναλυτικά είναι:

- **Ανεξαρτησία (Independence):** Η ανεξαρτησία είναι πρωταρχικό στοιχείο κατά τη διενέργεια του εσωτερικού ελέγχου, αν και ο εσωτερικός ελεγκτής δε δύναται να είναι τόσο ανεξάρτητος όσο ένας εξωτερικός ελεγκτής (ορκωτός ελεγκτής-λογιστής) που εκφράζει απόψεις προερχόμενες από τα αποτελέσματα του ελέγχου. Επιπλέον, το τμήμα του εσωτερικού ελέγχου δεν θα πρέπει να βρίσκεται κάτω από την ίδια διεύθυνση με κανένα άλλο τμήμα.
- **Υπευθυνότητα (Authoritativeness):** Η υπευθυνότητα δηλώνει ικανότητα οργάνωσης και αποτελεσματικότητας κατά την επίλυση προβλημάτων. Για να καταστεί αυτό δυνατό απαιτείται να προηγηθεί διαχωρισμός μεταξύ του οργάνου ελέγχου και διενέργεια ελέγχου.
- **Αποδοτικότητα (Efficiency):** Η δημιουργία ενός τμήματος εσωτερικού ελέγχου αποσκοπεί στην παραγωγή άμεσου ή έμμεσου κέρδους για την επιχείρηση. Για τον λόγο αυτό η εταιρεία θα πρέπει να επικεντρωθεί στη βελτίωση της διοίκησης και αποφυγής σφαλμάτων. Ωστόσο, αυτό που παρουσιάζει μεγάλη δυσκολία είναι η μέτρηση της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου. Η αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου διασφαλίζεται όταν εξακριβώνεται πιστή προσκόλληση στους στόχους και τους αντικειμενικούς του σκοπούς, ενώ η αποτίμηση της συμβάλει στον έλεγχο της εργασίας του εσωτερικού ελεγκτή.

Κάθε επιχείρηση έχει διαφορετικές ανάγκες, μορφή και μέγεθος. Σε αυτά τα πλαίσια δεν μπορεί να θεωρηθεί κανένα συγκεκριμένο σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου το μυστικό της επιτυχίας καθώς το επιχειρηματικό περιβάλλον δραστηριοποίησης της κάθε επιχείρησης είναι διαφορετικό. Ανάλογα λοιπόν, με τα χαρακτηριστικά της κάθε

οικονομικής μονάδας δημιουργείται το κατάλληλο σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου. Εντούτοις, όπως έχει αναφερθεί και παραπάνω, ορισμένα χαρακτηριστικά μπορούν να θεωρηθούν σαν κρίσιμα για την επιτυχία ενός συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου.

Τέτοια λοιπόν χαρακτηριστικά είναι:

1. Οργανωτικό Σχέδιο.
2. Ικανοποιητικό Σύστημα Εξουσιοδότησης, Αρμοδιοτήτων και Ευθυνών.
3. Λογιστική Διάρθρωση.
4. Σύγχρονη Πολιτική Προσωπικού.
5. Κατάλληλο και Λειτουργικό Προσωπικό Εσωτερικού Ελέγχου.

2.7.2 Οργανωτικό Σχέδιο.

Οι ασχολίες κάθε επιχείρησης, το μέγεθος της, ο χώρος, η δομή αποτελούν σημαντικούς παράγοντες για τη δημιουργία ενός οργανωτικού σχεδίου. Η διοίκηση ενδιαφέρεται για ένα αποτελεσματικό και λειτουργικό σύστημα στο οποίο βασικές προϋποθέσεις είναι η αυτονομία του και η σωστή κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ των μελών του εσωτερικού ελέγχου. Ένα οργανωτικό σχέδιο πρέπει να προστατεύει τα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης και να ελέγχει τη σωστή καταγραφή των λογιστικών στοιχείων.

Έτσι κάθε τμήμα αναλαμβάνει τις αρμοδιότητες του χωρίς να επεμβαίνει στις αρμοδιότητες και στη λειτουργία των άλλων τμημάτων, χωρίς βέβαια αυτό να σημαίνει ότι θα λειτουργεί χωρίς τη συνεργασία με τα υπόλοιπα τμήματα. Άλλωστε όλοι έχουν τους ίδιους στόχους και σκοπούς για την ομαλή λειτουργία της επιχείρησης με αποτέλεσμα να επιδιώκουν όλοι την προστασία των περιουσιακών στοιχείων της.

Κάθε ένας μέσα σε ένα τμήμα διαθέτει συγκεκριμένες αρμοδιότητες, οι οποίες ορίζονται ακριβώς έτσι ώστε να αποφευχθούν λάθη ηθελημένα ή ακούσια. Σκοπός ενός οργανωτικού σχεδίου είναι να μην μπορεί ένα άτομο μόνο να εκτελεί ολόκληρες λειτουργίες, δηλαδή από την αρχή ως το τέλος, αλλά να γίνεται σε περισσότερα στάδια. Θα πρέπει δηλαδή η συγκεκριμένη λειτουργία να εξουσιοδοτείται, να εγκρίνεται, να εκτελείται και να καταγράφεται.

2.7.3 Συστήματα Εξουσιοδότησης, Αρμοδιοτήτων Ευθυνών

Σε όλες τις επιχειρήσεις μεσαίου ή μεγάλου μεγέθους υπάρχει μια ιεραρχία κατανομής προσωπικού, εργασιών και ευθυνών η οποία μπορεί να ξεκινάει από τους απλούς εργαζόμενους και να φτάνει στη Γενική Συνέλευση και τους διευθυντές. Η δημιουργία ενός Συστήματος Ελέγχου με τα χαρακτηριστικά ενός συστήματος εξουσιών, αρμοδιοτήτων και ευθυνών, πρέπει να εξασφαλίζει τις συναλλαγές όσον αφορά :

1. **Πραγματοποίηση των συναλλαγών:** κατά τη διάρκεια των συναλλαγών ο εσωτερικός έλεγχος θα πρέπει να ελέγχει εάν έχουν τηρηθεί οι κατάλληλες διαδικασίες οι οποίες ορίζονται από αυτόν, και είναι σύμφωνες με την πολιτική της εταιρείας. Γι' αυτό οι συναλλαγές πρέπει να γίνονται από άτομα τα οποία έχει ορίσει η εταιρεία.
2. **Καταχώρηση των συναλλαγών:** γίνεται από τα άτομα που έχουν εξουσιοδοτηθεί για αυτήν τη δραστηριότητα και τηρούν σύμφωνα με τις ημερομηνίες, τα ποσά και γενικά τις παραδεκτές αρχές της Λογιστικής.
3. **Πρόσβαση στα περιουσιακά στοιχεία:** η πρόσβαση στα περιουσιακά στοιχεία γίνεται ύστερα από έγκριση παραθέτοντας τα κατάλληλα δικαιολογητικά σύμφωνα πάντα με το είδος της επιχείρησης.
4. **Σύγκριση των υπολοίπων των βιβλίων με την απογραφή:** ανά μικρά, τακτά χρονικά διαστήματα θα πρέπει να γίνεται έλεγχος στα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης π.χ. αποθέματα, εμπορεύματα, χρηματικά διαθέσιμα κ.ά. Με τον τρόπο αυτό ελέγχεται η εγκυρότητα των βιβλίων και γίνεται σύγκριση αυτών με την απογραφή ώστε να διαπιστωθούν τυχόν απώλειες ή κλοπές των περιουσιακών στοιχείων.

2.7.4 Λογιστική Διάρθρωση

Για να είναι ικανοποιητικό ένα Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου θα πρέπει να μετράει την αποτελεσματικότητα των υπολοίπων οργανωτικών μονάδων δημιουργώντας ένα λογιστικό σύστημα το οποίο θα πρέπει να διαθέτει:

1. Διάγραμμα λογαριασμών, σύμφωνα με το Ενιαίο Γενικό Λογιστικό Σχέδιο.
2. Ένα εγχειρίδιο λογιστικών στόχων και διαδικασιών για το οποίο πρέπει να ενημερωθούν όλοι όσοι έχουν τις ανάλογες αρμοδιότητες.
3. Περιγραφή θέσεων, που παρουσιάζουν λεπτομερώς το ρόλο, τις ευθύνες και το σκοπό κάθε εργαζόμενου μέσα στην εταιρεία.
4. Χρησιμοποίηση πρωτοβάθμιων λογαριασμών ελέγχου που ανήκουν στο Γενικό Καθολικό, το οποίο πρέπει να ενημερώνεται κανονικά. Απαραίτητο είναι το Αναλυτικό Καθολικό. Έτσι άλλος ενημερώνει το Γενικό και άλλος το Αναλυτικό Καθολικό και γίνεται καταμερισμός εργασίας στο χειρόγραφο σύστημα.
5. Χρησιμοποίηση αριθμημένων εσωτερικών εγγράφων, τα οποία είναι αριθμημένα κατά αύξοντα αριθμό, θεωρημένα και έτοιμα για έλεγχο.
6. Έλεγχο των εισερχόμενων στοιχείων, ταξινόμηση και αρχειοθέτηση τους. Όταν γίνεται μια συναλλαγή τα χαρτιά που έρχονται πρέπει να κατανεμηθούν σωστά για τυχόν επόμενη χρήση τους.

2.7.5 Σύγχρονη Πολιτική Προσωπικού

Κάθε Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου δημιουργεί ένα εξειδικευμένο σύστημα πρόσληψης προσωπικού, εκπαίδευσης και επίβλεψης του. Οι προσλήψεις γίνονται με την παρουσία βιογραφικού σημειώματος ή εγγυητικών επιστολών. Ακολουθεί συνέντευξη και σε ορισμένες περιπτώσεις γίνονται εξετάσεις για τις ικανότητες των υπαλλήλων. Οι καινούριοι υπάλληλοι θα πρέπει να εκπαιδεύονται κατάλληλα για την αποφυγή λαθών. Η εκπαίδευση τους γίνεται ανάλογα με τη θέση την οποία καλούνται να καλύψουν και ανάλογα με τις γνώσεις και την προϋπηρεσία τους. Η εκπαίδευση τους είναι κυρίως πρακτική και μετακινείται σε πολλά τμήματα ελαχιστοποιώντας

την πιθανότητα λαθών. Η επίβλεψη του προσωπικού πρέπει να γίνεται συνεχώς για να ελέγχεται η απόδοση τους και να γίνονται οι κατάλληλες διορθώσεις.

2.7.6 Κατάλληλο και Αποτελεσματικό Προσωπικό Εσωτερικού Ελέγχου

Το τμήμα του εσωτερικού ελέγχου πρέπει να απαρτίζεται από ικανά άτομα γιατί ευθύνεται εξ' ολοκλήρου για την επιτυχία του. Ο Ορκωτός Ελεγκτής-Λογιστής θα πρέπει να εξετάζει την απόδοση του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου. Σημαντικός παράγοντας για την αποτελεσματικότητα του είναι η ανεξαρτησία του από τις άλλες λειτουργίες, καθώς δεν μπορεί να ελέγχεται από τη διεύθυνση την οποία ελέγχει το ίδιο το σύστημα. Γι' αυτό και το τμήμα παίρνει εντολές μόνο από το Διοικητικό Συμβούλιο.

2.7.7 Μέτρο Αποτελεσματικότητας

Η αναφορά COSO (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission, 1992) δημοσιεύτηκε το 1992. Οι πιο γνωστοί και έγκυροι οργανισμοί, συνέθεσαν τις απόψεις τους σχετικά με τον εσωτερικό έλεγχο, και διαμόρφωσαν το πλαίσιο μέσα στο οποίο κινείται το γνωστικό αντικείμενο. Στην αναφορά COSO, περιγράφονται οι συστατικοί παράγοντες από τους οποίους αποτελείται. Ο εσωτερικός έλεγχος ορίζεται όχι σαν μια απλή οικονομική λειτουργία, αλλά σαν μια διαδικασία σχεδιασμένη για να παρέχει ουσιαστική ασφάλεια στην επιχείρηση αναφορικά με την αξιοπιστία των οικονομικών καταστάσεων. Συστατικά στοιχεία που βοηθούν στην εύρυθμη υιοθέτηση και αποδοτικότερη λειτουργία του είναι:

- Το περιβάλλον μέσα στο οποίο διάγεται η λειτουργία της επιχείρησης (The control environment)
- Εκτίμηση κινδύνων (Risk assessment).
- Ελεγκτικές δραστηριότητες (Control activities).
- Πληροφόρηση και Επικοινωνία (Information and Communication) και Επόπτευση (Monitoring).

2.8 Ρόλος Εσωτερικού Ελέγχου

2.8.1 Στρατηγική Εσωτερικού Ελέγχου

Η οργάνωση και η στελέχωση του τμήματος εσωτερικού ελέγχου εξαρτάται κυρίως από τη διοίκηση της εταιρείας αλλά και από τον αρμόδιο του τμήματος εσωτερικού ελέγχου. Η εσωτερική οργάνωση και η διοίκηση του τμήματος είναι αρμόδια του διευθυντή ελέγχου που είναι υπεύθυνος για την σύνταξη του κανονισμού λειτουργίας, για την κατάρτιση και την υποβολή του ετήσιου προγράμματος δράσης προς τη διοίκηση και τον συντονισμό υλοποίησής του.

2.8.2 Εταιρική Διακυβέρνηση

Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία του Ελληνικού Χρηματιστηρίου (άρθρο 24, Ν.3371/05), οι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο εταιρείες, πέραν από την συγκρότηση τμήματος εσωτερικού ελέγχου, υποχρεούνται να σχηματίσουν μια τριμελή ελεγκτική επιτροπή που εκλέγεται από το διοικητικό συμβούλιο της εταιρείας. Συνήθως, τα άτομα που απαρτίζουν είναι μη εκτελεστικά μέλη του διοικητικού συμβουλίου και τα οποία αναφέρονται σε αυτό (δηλ. το Δ.Σ.) μέσω τακτικών αναφορών. Η ελεγκτική επιτροπή και το τμήμα εσωτερικού ελέγχου έχουν σχέσεις στενής συνεργασίας. Κατά αυτόν τον τρόπο, επιδιώκεται η διασφάλιση άριστων συνθηκών απαραίτητων για την αποτελεσματική άσκηση του εσωτερικού ελέγχου, όπως η πρόσβαση στις ηλεκτρονικές ή έντυπες πληροφορίες της εταιρείας, η διαρκής εκπαίδευση σε νέα συστήματα και τεχνικές εσωτερικού ελέγχου, η συγκρότηση ομάδων εργασίας για την εξέταση ειδικών τεχνικών θεμάτων καθώς και η εξασφάλιση υψηλής ποιότητας εργασιακών συνθηκών για τους εσωτερικούς ελεγκτές.

Είναι αυτονόητο ότι η επιτροπή δεν δύναται να συνίσταται από άτομα που δεν σχετίζονται με τον οικονομικό χώρο. .ωστόσο, εδώ γεννάται το ερώτημα αν τα μέλη θα πρέπει να έχουν γενικές οικονομικές γνώσεις ή να είναι καταρτισμένα σε θέματα που αφορούν τον εσωτερικό έλεγχο. Στην ερώτηση αυτή έρχεται να απαντήσει το Blue Ribbon Committee, όπου σ' ένα πρόγραμμα που αφορούσε στη βελτίωση των

ελεγκτικών επιτροπών, πρότεινε οι ελεγκτικές επιτροπές να απαρτίζονται τουλάχιστον από ένα μέλος το οποίο να έχει επαρκής χρηματοοικονομικές γνώσεις και ανάλογη εμπειρία. Η πρόταση αυτή αποσκοπούσε στη βελτίωση του έργου των ελεγκτικών επιτροπών και κατ' επέκταση του συστήματος εσωτερικού ελέγχου.

Ο ρόλος της τριμελούς επιτροπής είναι να ελέγχει την εκτέλεση των καθηκόντων του τμήματος εσωτερικού ελέγχου και για αυτό το τελευταίο αναφέρεται σε αυτήν (Χρηματιστήριο Αξιών, 2001).

Το γεγονός αυτό επιβεβαιώνεται από έρευνα όπου μελετήθηκε ο ρόλος της ελεγκτικής επιτροπής για τις αμερικάνικες επιχειρήσεις. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι πρώτη θέση καταλαμβάνει η αξιολόγηση του εσωτερικού ελέγχου, ενώ τη δεύτερη και την τρίτη καταλαμβάνουν η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού και εξωτερικού (ορκωτού) ελεγκτή και η μελέτη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, αντίστοιχα.

2.8.3 Επικοινωνία Εσωτερικού Ελεγκτή με το Δ.Σ., τα υπόλοιπα τμήματα και τους Εξωτερικούς Συνεργάτες

Τόσο οι εσωτερικοί όσο και οι ορκωτοί ελεγκτές-λογιστές ενδιαφέρονται για τη διασφάλιση της αξιοπιστίας και της εγκυρότητας των πληροφοριών που εμφανίζονται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις. Για το λόγο αυτό, θα πρέπει οι εξωτερικοί ελεγκτές (ορκωτοί ελεγκτές-λογιστές) να εμπιστεύονται την εργασία των εσωτερικών, χωρίς να προκύπτουν αμφιβολίες. .ωστόσο, αυτό είναι αδύνατο να συμβεί αν δε διαπιστωθεί η σωστή λειτουργία του συστήματος εσωτερικού ελέγχου καθώς και η εφαρμογή των κατάλληλων ελεγκτικών προτύπων όπως ορίζει ο έλεγχος της αποτελεσματικότητας του συστήματος. Στην περαίωση του έργου αυτού συμβάλλουν οι εσωτερικοί ελεγκτές, οι οποίοι πρέπει να επεξηγήσουν αναλυτικά στους ορκωτούς τον τρόπο με τον οποίο έχει στηθεί ένα σύστημα πριν αρχίσει οποιαδήποτε εργασία ή ουσιαστικός έλεγχος.

Σε περίπτωση που βρεθεί ότι είτε το σύστημα εσωτερικού ελέγχου δεν είναι αξιόπιστο ή ο εσωτερικός ελεγκτής δε δώσει στον ορκωτό σαφείς οδηγίες, τότε ο τελευταίος θα αναγκαστεί να προβεί σε επιπρόσθετες, χρονοβόρες ελεγκτικές

διαδικασίες επαλήθευσης, ώστε να κατορθώσει να κατανοήσει εις βάθος την κατάσταση που επικρατεί στην επιχείρηση.

Πέραν από την αξιοπιστία του συστήματος εσωτερικού ελέγχου, άλλοι τομείς στους οποίους ο εσωτερικός ελεγκτής φαίνεται χρήσιμος στους ορκωτούς είναι :

- Επιλογή δείγματος προς εξέταση.
- Αποστολή επιβεβαιωτικών επιστολών στους πιστωτές και τις τράπεζες
- Παράθεση αναφορών εσωτερικού ελέγχου, ώστε να μελετηθούν τα σχόλια των ελεγκτών πάνω στο σύστημα εσωτερικού ελέγχου και στις ακόλουθες ελεγκτικές διαδικασίες.

Προκειμένου να επιτευχθεί ικανοποιητική συνεργασία των εσωτερικών και εξωτερικών ελεγκτών κρίνονται αναγκαίες ορισμένες ενέργειες. Σε αυτές συμπεριλαμβάνονται οι περιοδικές συναντήσεις τους, ο προγραμματισμός της συνδυαστικής εργασίας, η ελεύθερη πρόσβαση στην εργασία των εσωτερικών ελεγκτών καθώς και η επιθεώρηση των εξερχόμενων ελεγκτικών αναφορών. Οι εσωτερικοί ελεγκτές υποχρεούνται να συζητούν διάφορα θέματα που αφορούν στη λειτουργία και την απόδοση της επιχείρησης με τη διοίκηση. Η υποχρέωση αυτή επιβάλλεται από τα θεσπισμένα ελεγκτικά πρότυπα.

Συγκεκριμένα, το Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών (Institute of Internal Auditors-I.I.A.) έχει ορίσει ένα πρακτικό συμβουλών, που μεταξύ άλλων προβλέπει την υποχρέωση των εσωτερικών ελεγκτών για επικοινωνία με το κυβερνητικό σώμα ενός οργανισμού, τον προσδιορισμό της βέλτιστης ομάδας συζήτησης, τον κανονισμό και τον σχεδιασμό του εσωτερικού ελέγχου καθώς και το συντονισμό των σχέσεων των εσωτερικών ελεγκτών με τους εξωτερικούς συνεργάτες. Ειδικότερα για την επικοινωνία των εσωτερικών ελεγκτών με τη διοίκηση της επιχείρησης, το πρακτικό ορίζει ότι ο επικεφαλής του τμήματος πρέπει να αναφέρεται στην ελεγκτική επιτροπή, στο διοικητικό συμβούλιο ή σε άλλη κυβερνητική αρχή. Επιπλέον, ορίζει ότι ανεξάρτητα από το ποια θέση κατέχει αυτός στον οποίο αναφέρεται ο εσωτερικός ελεγκτής, για να θεωρηθεί κατάλληλο το άτομο αυτό θα πρέπει να είναι γενικότερα υπεύθυνο για τον έλεγχο, τις χρηματοοικονομικές αναφορές, την οργανωσιακή διακυβέρνηση και την εποπτεία.

Ο επικεφαλής του τμήματος εσωτερικού ελέγχου θα πρέπει να έχει άμεση και συχνή επαφή με το συμβούλιο, ώστε να διασφαλιστεί ότι τα δύο μέρη επικοινωνούν αποτελεσματικά για θέματα που αφορούν την επιχείρηση. Επιπρόσθετα, με την

ολοκλήρωση των ελεγκτικών εργασιών, το τμήμα πρέπει να παρουσιάσει, υπό μορφή αναφοράς, τις δραστηριότητες στη διοίκηση και το διοικητικό συμβούλιο.

Η αναφορά πραγματοποιείται τουλάχιστον μια φορά το χρόνο και εμπεριέχονται σε αυτήν παρατηρήσεις και συμβουλές βελτίωσης που αφορούν σε ανωμαλίες, παράνομες πράξεις, λάθη, απώλειες, ανεπάρκειες, ανικανότητες, σύγκρουση ενδιαφερόντων και αδυναμίες του ελέγχου. Αφού ενημερωθεί η διοίκηση για την κατάσταση που επικρατεί στην επιχείρηση εξαρτάται από την ίδια κατά πόσο θα αποφασίσει να ακολουθήσει τις συμβουλές που έχουν συντάξει οι εσωτερικοί ελεγκτές ή αν θα λειτουργήσει ανεξάρτητα από αυτές ή αν δεν θα ενεργήσει καθόλου.

Ο εσωτερικός έλεγχος στις καινοτόμες επιχειρήσεις δείχνει ότι θα αναπτύσσεται συνεχώς και θα προσαρμοστεί πλήρως στο συνεχώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον. Θα παρέχει τις υπηρεσίες και θα ικανοποιεί τις προσδοκίες της ανώτατης ηγεσίας και των λειτουργικών σημείων μιας επιχείρησης, θα συμβάλλει σημαντικά στη βελτίωση της εταιρικής διοίκησης, θα αναπτύσσει νέες στρατηγικές και θα αυξήσει τα οικονομικά οφέλη. Εξαιτίας των σημαντικών ευθυνών, ο εσωτερικός έλεγχος θα πρέπει να αναδιαμορφώνει συνεχώς την οργανωσιακή του δομή καθώς και την στελέχωση του. Τα άτομα που εργάζονται ως εσωτερικοί ελεγκτές θα πρέπει να έχουν γνώσεις πάνω σε μεγάλη ποικιλία θεμάτων, ανώτατη μόρφωση και σημαντική εργασιακή εμπειρία. Οι εσωτερικοί ελεγκτές πρέπει να συλλέγουν, αναλύουν προσεκτικά ποικίλες πληροφορίες καθώς και να ενδυναμώνουν την ποιότητα των ελέγχων και των αξιολογήσεων με στόχο να αυξήσουν την ποιότητα των παρεχομένων υπηρεσιών.

2.8.4 Διαχείριση Κινδύνου

Βασική μεταβλητή στο σχεδιασμό ελέγχου, είναι η εκτίμηση του κινδύνου των λαθών. Η αναγνώριση του κινδύνου είναι το πιο σημαντικό και δύσκολο στάδιο στη διαχείριση των κινδύνων, η βασική μεταβλητή για τη αναγνώριση του κινδύνου είναι η επισταμένη αξιολόγηση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της κατάστασης που θα οδηγήσουν στο δυσμενές γεγονός. Η αντιμετώπιση των κινδύνων στα πλαίσια του εσωτερικού ελέγχου γίνεται κεντρικά, καθώς η φύση των διευρυμένων επιπτώσεων τους αλυσιδωτά μπορεί να επεκταθεί ακόμη και στους κανόνες της ηθικής και δεοντολογίας. Παραβίαση αυτών, αυξάνει την γενική ευπάθεια της επιχείρησης, πράγμα το οποίο την κύρια ευθύνη φέρει ο εσωτερικός έλεγχος. Ο εσωτερικός έλεγχος καθίσταται η καίρια μεταβλητή για την επίτευξη της αποτελεσματικής διαχείρισης των κινδύνων. Η μεθοδολογία της διοίκησης (Ρογδάνη, 2002) για τη εκτίμηση των κινδύνων είναι σημαντική, και αποτελείται από τα παρακάτω στάδια:

- Αναγνώριση τους
- Αξιολόγηση τους
- Κατάταξη σε σημαντικούς ή μη
- Ιεράρχηση τους με την χρήση της θεωρίας των πιθανοτήτων.

Κεφάλαιο 3

Ο εξωτερικός έλεγχος και το επάγγελμα του ορκωτού ελεγκτή λογιστή

3.1. Εισαγωγή

Το 2009 αποτέλεσε έτος κατά το οποίο η παγκόσμια οικονομία φάνηκε να ανακάμπτει από την σφοδρότατη κρίση η οποία ξέσπασε τα προηγούμενα χρόνια τόσο στο χρηματοπιστωτικό σύστημα όσο και στην «πραγματική οικονομία». Εντούτοις για τη χώρα μας αποτέλεσε το έτος κατά το οποίο βιώσαμε την απαρχή της σημαντικότερης χρηματοπιστωτικής και δημοσιονομικής κρίσης με συνέπειες οι οποίες αναμένεται να είναι ορατές το τρέχον, αλλά και τα επόμενα έτη.

Κοινός τόπος είναι ότι η διεθνής οικονομική κρίση βρήκε την ελληνική οικονομία σε μια ιδιαίτερα δύσκολη περίοδο, καθώς τα σοβαρά διαρθρωτικά προβλήματα, τα μεγάλα ελλείμματα και το υψηλό χρέος του δημόσιου τομέα επιβαρύνουν σημαντικά την οικονομία. Οι ελληνικές επιχειρήσεις εντός σύντομου χρονικού διαστήματος βρέθηκαν σε ένα ιδιαίτερα αρνητικό περιβάλλον όπου κυριαρχεί η αβεβαιότητα.

Τα δεδομένα αυτά δημιουργούν ένα πολύ δύσκολο και γεμάτο προκλήσεις περιβάλλον για τις ελληνικές επιχειρήσεις οι οποίες καλούνται να επιστρατεύσουν κάθε δημιουργικό μέσο βελτίωσης της παραγωγικότητας και ανταγωνιστικότητάς τους. Το περιβάλλον αυτό αλλά και οι σχετικές προσπάθειες προσαρμογής των ελληνικών επιχειρήσεων, απεικονίστηκαν στις οικονομικές καταστάσεις του 2009 των εισηγμένων στο ΧΑΑ επιχειρήσεων

Είναι εμφανής η κάμψη της απόδοσης των επιχειρήσεων όπως απεικονίζεται στη μείωση του κύκλου εργασιών ή των καθαρών κερδών αλλά και η χειροτέρευση του οικονομικού περιβάλλοντος όπως απεικονίζεται στην αύξηση των προβλέψεων και των επισφαλών απαιτήσεων.

Με την παγκόσμια οικονομική κρίση που ξεκίνησε από την αγορά των στεγαστικών δανείων στις ΗΠΑ και πέρασε στο διεθνές χρηματοπιστωτικό σύστημα να αποκαλύπτει χρόνιες παθογένειες του ελληνικού συστήματος η Ελληνική

οικονομία βιώνει την μεγαλύτερη χρηματοπιστωτική και δημοσιονομική κρίση από την ίδρυση του νεώτερου ελληνικού κράτους. Σε αυτό το δυσμενές οικονομικό περιβάλλον με την ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας να έχει υποχωρήσει σε μεγάλο βαθμό και τις δυνατότητες για χρηματοδότηση να περιορίζονται σημαντικά, το σύνολο των εισηγμένων στο ΧΑΑ εταιρειών προχώρησε σε σημαντική περιστολή δαπανών προκειμένου να μπορέσει να διαχειριστεί τις επιπτώσεις της κρίσης.

Με την εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α. και την ευρύτητα των γνωστοποιήσεων που αυτά απαιτούν, είναι δυνατή μια πιο ουσιαστική ανάλυση της χρηματοοικονομικής επίδοσης των εισηγμένων στο ΧΑΑ εταιρειών, ενώ ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η εξέταση της επάρκειας των γνωστοποιήσεων που πραγματοποιήθηκαν σύμφωνα με τις σχετικές απαιτήσεις των Προτύπων.

Σε αυτή την κρίσιμη περίοδο οι στιγμές που συνοδεύουν κάθε δύσκολη απόφαση της Διοίκησης των επιχειρήσεων είναι μοναδικές και απαιτούν διαύγεια και προσήλωση.

Μέσα από την κρίση όμως, μπορεί να αναδυθούν και σημαντικές ευκαιρίες, καθώς οι αρνητικές οικονομικές συγκυρίες αποτελούν ένα σημαντικό έναυσμα για προβληματισμό, αναζήτηση νέων δυνατοτήτων και τρόπων δράσης, νέων πρακτικών και συνεργιών, καθώς και για την ανεύρεση της διαφορετικότητας και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων.

3.2. Εξωτερικός έλεγχος και ελεγκτικό επάγγελμα

Τα οικονομικά και λογιστικά σκάνδαλα που συνέβησαν κυρίως στις ΗΠΑ στις αρχές του 21ου αιώνα (Enron, WorldCom κ.λπ.), συγκλόνισαν ολόκληρο τον κόσμο και επανέφεραν στο προσκήνιο το θέμα της λογιστικής απάτης και τους τρόπους αντιμετώπισής της. Η συμβολή του εξωτερικού ελέγχου στην αποκάλυψη της λογιστικής απάτης είναι καταλυτική. Ο εξωτερικός ελεγκτής, ως ένα από τα κύρια θεσμικά όργανα λειτουργίας του θεσμού της Ανώνυμης Εταιρίας, έχει την κυριότερη ευθύνη για την αποκάλυψη της λογιστικής απάτης και ιδιαίτερα των θεμάτων που αφορούν στην παραποίηση των οικονομικών καταστάσεων. Με την έκθεση ελέγχου που διατυπώνουν, οι Ορκωτοί Ελεγκτές εκφράζουν τη γνώμη τους επί των οικονομικών καταστάσεων της εξεταζόμενης εταιρίας. Η γνώμη τους έχει βαρύνουσα

σημασία και πρέπει να λαμβάνεται υπόψη από όλους τους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων (Τσακλάγκανος, 2005).

3.2.1. Ορισμοί

Ένας συνοπτικός ορισμός της Ελεγκτικής, είναι: «Ελεγκτική είναι ένα σύνολο κανόνων, αρχών και ενεργειών, με βάση τις οποίες διενεργείται κάθε λογιστικός - διαχειριστικός έλεγχος, με σκοπό τη διατύπωση αιτιολογημένων συμπερασμάτων σχετικά με κάποια οικονομική διαχείριση» (Σ.Ο.Ε.Λ.). Υπάρχουν πολλές κατηγορίες ελέγχων. Η κύρια διάκριση, με βάση το πρόσωπο του ελεγκτή είναι σε εσωτερικό και σε εξωτερικό έλεγχο. Ο εσωτερικός έλεγχος οργανώνεται από την ίδια την οικονομική μονάδα και διενεργείται από άτομα που είναι εξαρτημένα από αυτήν. Αντίθετα, ο εξωτερικός έλεγχος διενεργείται από ειδικούς επαγγελματίες ελεγκτές λογιστές, οι οποίοι δεν πρέπει να έχουν καμία σχέση ή εξάρτηση με την ελεγχόμενη οικονομική μονάδα.

Η παρούσα εργασία ασχολείται με τον εξωτερικό έλεγχο. Σύμφωνα με την ιστοσελίδα του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών (Σ.Ο.Ε.Λ.), «ένα από τα τρία θεσμικά όργανα λειτουργίας του θεσμού της Ανώνυμης Εταιρίας, σχεδόν σε όλες τις χώρες του Κόσμου, είναι ο Ελεγκτής (τα υπόλοιπα δύο είναι η Γενική Συνέλευση και το Διοικητικό Συμβούλιο). Ο ρόλος αυτού του θεσμικού οργάνου έχει ανατεθεί στον Ορκωτό Ελεγκτή Λογιστή, άτομο με αυξημένα επαγγελματικά προσόντα και ανεξαρτησία, προσωπική και λειτουργική».

Ο θεσμός του Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή ήλθε στην Ελλάδα το 1995, ενώ με την πλήρη προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στις διατάξεις της 8ης Οδηγίας (84/253) της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν καθοριστεί τα απαιτούμενα αυξημένα προσόντα για την άσκηση του επαγγέλματος. Επίσης, το Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών είναι μέλος της International Federation of Accountants (IFAC), η οποία παρακολουθεί και εφαρμόζει όπου είναι δυνατό στο πλαίσιο της ισχύουσας νομοθεσίας τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα.

Κατά συνέπεια, το καθορισμένο από την 8η Οδηγία πλαίσιο των επαγγελματικών προσόντων, οι κανόνες ασκήσεως του Ελεγκτικού επαγγέλματος και της επαγγελματικής δεοντολογίας και το πλαίσιο των Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων

της IFAC, οριοθετούν ότι το επάγγελμα του Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή ασκείται στην Ελλάδα, μέσα στο πλαίσιο διεθνών αρχών και κανόνων..

3.3 Θεμελιώδεις Αρχές Ελεγκτικού Επαγγέλματος

Οι θεμελιώδεις αρχές του ελεγκτικού επαγγέλματος, όπως προσδιορίζονται στις διακηρύξεις και τα Ελεγκτικά Πρότυπα της IFAC και αναγράφονται στην ιστοσελίδα του Σ.Ο.Ε.Λ. είναι τα παρακάτω (Σ.Ο.Ε.Λ.):

- 1) «Οι Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές πρέπει να είναι πρόσωπα με αυξημένα επαγγελματικά προσόντα. Τα αυξημένα επαγγελματικά προσόντα ορίζονται από την Οδηγία 8η 84/253 της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προς την οποία προσαρμόστηκε πλήρως η Ελληνική νομοθεσία, με την έγκριση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την αποδοχή του Συμβουλίου της Επικράτειας.
- 2) Οι Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές πρέπει να απολαμβάνουν πλήρους προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας [Οδηγία 84/253, Π.Δ. 226/1992].
- 3) Οι Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές πρέπει να ασκούν το έργο τους με διαφάνεια και υπευθυνότητα, ώστε να εξασφαλίζεται η εγκυρότητα και αξιοπιστία των πορισμάτων του ελέγχου [Οδηγία 84/253, Π.Δ. 226/1992].
- 4) Το ελεγκτικό έργο των Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών ασκείται σύμφωνα με τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα και την ισχύουσα νομοθεσία εσωτερική και Κοινοτική νομοθεσία [Π.Δ. 226/1992]».

3.3.1. Σύντομη ιστορική εξέλιξη της οργάνωσης και λειτουργίας του ελεγκτικού επαγγέλματος στην Ελλάδα

Σύμφωνα με στοιχεία από την ιστοσελίδα του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών (Σ.Ο.Ε.Λ.), το Σώμα Ορκωτών Λογιστών (Σ.Ο.Λ.) ιδρύθηκε το 1957. Μέχρι τότε ο έλεγχος στις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις των ανώνυμων εταιρειών ήταν εντελώς τυπικός, λόγω της ανυπαρξίας οργανωμένου ελεγκτικού επαγγέλματος.

Την περίοδο από το 1957 έως το 1992, οργανώθηκε και λειτούργησε ελεγκτικό επάγγελμα στην Ελλάδα, με την μορφή υποχρεωτικής ενώσεως προσώπων (επαγγελματιών ελεγκτών) σε ένα Νομικό Πρόσωπο, που τα μέλη του ασκούν

δημόσιο λειτούργημα και έχουν κατοχυρωμένη την ελευθερία εκφράσεως της επαγγελματικής τους γνώμης.

Ο εκσυγχρονισμός του ελεγκτικού επαγγέλματος συνέβη από το έτος 1993 και μετά, οπότε καταργήθηκε η μέχρι τότε μορφή οργάνωσης του Σώματος Ορκωτών Λογιστών και δημιουργήθηκαν οι ελεγκτικές εταιρείες.

Παρακάτω γίνεται μία αναφορά στο νομικό πλαίσιο που εκσυγχρόνισε το επάγγελμα του Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή στην Ελλάδα και το οποίο πλέον λειτουργεί με τους ίδιους κανόνες όπως και στα υπόλοιπα κράτη – μέλη της Ε.Ε. και σύμφωνα με τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα της IFAC.

3.4. Νομικό Πλαίσιο (Φ.Ε.Κ. 120/Α/14.7.1992, Π.Δ. 226/1992)

Αρχικά, σύμφωνα με στοιχεία από την ιστοσελίδα του ΣΟΕΛ, με το άρθρο 75 του νόμου 1969/1991 (που τροποποιήθηκε μεταγενέστερα με τα άρθρα 32 Ν. 2076/1992 και 18 §§ 1 και 8 του Ν. 2231/1994) προβλέφθηκε η μεταβολή της μορφής οργάνωσης και λειτουργίας του ελεγκτικού επαγγέλματος και ορίστηκε ότι με προεδρικό Διάταγμα (Π.Δ.) που θα εκδοθεί θα καθοριστούν, με βάση τα προβλεπόμενα στην 8η (84/253/ΕΟΚ) Οδηγία της Ε.Ε, οι ειδικότεροι όροι οργάνωσης, λειτουργίας και ασκήσεως του ελεγκτικού επαγγέλματος.

Στη συνέχεια, με το Π.Δ 226/1992 «περί συστάσεως, οργάνωσης και λειτουργίας του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών, καθώς και περί των όρων εγγραφής σε ειδικό Μητρώο και ασκήσεως του επαγγέλματος του Ορκωτού Ελεγκτή», καταργήθηκαν οι προηγούμενες διατάξεις περί Σώματος Ορκωτών Λογιστών και ορίστηκαν τα εξής βασικά (Σ.Ο.Ε.Λ.):

- 1) Συνιστάται Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών - Σ.Ο.Ε (που ήδη με το άρθρο 38 § 3 Ν. 2733/1999 μετονομάστηκε σε Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών - Σ.Ο.Ε.Λ), αποτελούμενο από επαγγελματίες ελεγκτές που απολαμβάνουν προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας και εγγράφονται σε ειδικό Μητρώο.
- 2) Στο ειδικό Μητρώο εγγράφονται τα ήδη υπηρετούντα μέλη του Σώματος Ορκωτών Λογιστών καθώς και τα πρόσωπα που πληρούν τα προσόντα και τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στο άρθρο 10 § 5 του Π.Δ. και στις μεταβατικές διατάξεις του άρθρου 24 του ίδιου Π.Δ.

- 3) Σε ιδιαίτερη μερίδα του ειδικού Μητρώου εγγράφονται οι εταιρείες ή κοινοπραξίες ελεγκτών που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 17 του Π.Δ. Σήμερα, στη μερίδα αυτή είναι γραμμένες 23 εταιρείες ελεγκτών, οι οποίες βρίσκονται και σε λειτουργία.
- 4) Τα όργανα του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών είναι:
 - I. Η Γενική Συνέλευση.
 - II. Το Εποπτικό Συμβούλιο.
 - III. Το Επιστημονικό Συμβούλιο.
 - IV. Το Πειθαρχικό Συμβούλιο.
- 5) Μέλη του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών είναι οι Ορκωτοί Ελεγκτές (ήδη με το άρθρο 38 § 3 Ν. 2733/1999 μετονομάστηκαν «Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές»), οι Επίκουροι Ορκωτοί Ελεγκτές, οι Δόκιμοι Ορκωτοί Ελεγκτές και οι Ασκούμενοι Ορκωτοί Ελεγκτές. Εισαγωγικός βαθμός είναι η βαθμίδα του Ασκούμενου Ορκωτού Ελεγκτή, στην οποία διορίζεται ο έχων ανεπίληπτο ήθος και αναμφισβήτητη αρετή και εφόσον είναι κάτοχος πτυχίου οικονομικής Πανεπιστημιακής Σχολής. Η προαγωγή στις επόμενες βαθμίδες γίνεται μετά από επιτυχείς επαγγελματικές εξετάσεις (άρθρα 2 και 10 του Π.Δ).
- 6) Στο άρθρο 15 του Π.Δ ορίζεται ότι το επάγγελμα του Ορκωτού Ελεγκτή είναι ασυμβίβαστο προς οποιοδήποτε άλλο επάγγελμα. Στο δε άρθρο 16 περιγράφεται αναλυτικά το ελεγκτικό έργο και διευκρινίζεται, ότι το υποβαλλόμενο, από τον Ορκωτό Ελεγκτή, στη Γενική Συνέλευση των μετόχων ή εταιρών «Πιστοποιητικό Ελέγχου», επέχει τη θέση της εκθέσεως ελέγχου που προβλέπεται από το άρθρο 37 του κωδ. Ν.2190/1920 "περί ανώνυμων εταιρειών".

Επίσης, με τις διατάξεις του άρθρου 18 του Π.Δ ρυθμίζονται λεπτομερώς τα θέματα της αναθέσεως του ελέγχου και του καθορισμού της αμοιβής, καθώς και η ασκούμενη από το Εποπτικό Συμβούλιο εποπτεία και έλεγχος επί των θεμάτων αυτών.

Στις διατάξεις αυτές για την ανάθεση του ελέγχου προβλέπεται ότι, τα κατά νόμο αρμόδια όργανα της υποκείμενης σε τακτικό έλεγχο οικονομικής μονάδας εκλέγουν μία τουλάχιστον εταιρεία ορκωτών ελεγκτών λογιστών, από τις εγγεγραμμένες στο ειδικό Μητρώο, η οποία αναθέτει τον έλεγχο σε έναν τουλάχιστον

Ορκωτό Ελεγκτή Λογιστή μέλος της. Η υπό έλεγχο οικονομική μονάδα δικαιούται να προτείνει, στην ελεγκτική εταιρεία που εκλέγει, τον Ορκωτό Ελεγκτή Λογιστή που επιθυμεί να ορισθεί ελεγκτής της.

Για τη διενέργεια των ελέγχων οι Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές είναι υποχρεωμένοι να εφαρμόζουν τα πρότυπα ελεγκτικής του πρώην Σώματος Ορκωτών Λογιστών. Τα πρότυπα αυτά είναι σύμφωνα με τις βασικές αρχές των Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων και όπως αναφέρεται ήδη έχει ξεκινήσει ευρύτερη προσαρμογή τους προς τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα, με στόχο στο άμεσο μέλλον να μην υπάρχει διαφορά μεταξύ τους, εκτός από τις ειδικές απαιτήσεις της Ελληνικής νομοθεσίας για τον έλεγχο των εταιρειών.

Επίσης ο Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές υποχρεούνται να εφαρμόζουν τον «Κανονισμό Επαγγελματικής Δεοντολογίας των μελών του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών» που έχει δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Πρέπει να αναφερθεί και το ότι έχουν ξεκινήσει διαδικασίες, για την κατάρτιση και υιοθέτηση «Κανονισμού Ποιοτικού Ελέγχου του έργου των Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών», ο οποίος θα είναι προσαρμοσμένος στις απαιτήσεις και τους όρους που περιλαμβάνονται στη από 15.11.2000 (αρθ. 2001/256EC) σύσταση της Επιτροπής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με τίτλο «Διασφάλιση της ποιότητας του υποχρεωτικού λογιστικού ελέγχου στην Ε.Ε. - Ελάχιστες υποχρεώσεις», που αποτελεί «σύσταση της Επιτροπής προς τα Κράτη μέλη», κύρια υπόδειξη της οποίας είναι η δημιουργία ανεξάρτητου οργάνου από «ομότιμους ελεγκτές» που θα ασκούν τον ποιοτικό έλεγχο επί μόνιμου βάσεως.

3.5 Διακρίσεις ελέγχου - Κριτήρια (πρόσωπο, σκοπός)

Η γενικότητα των όρων «έλεγχος» και «ελεγκτική» μπορεί να γίνει πιο συγκεκριμένη στα πλαίσια της λειτουργίας των διαφόρων οικονομικών μονάδων με την κατάταξη των ελέγχων σε κατηγορίες. Η κατάταξη αυτή γίνεται βέβαια με βάση κάποια συγκεκριμένα κριτήρια. Ανάλογα με την έκταση τους οι έλεγχοι διακρίνονται σε:

1. Γενικούς, που επεκτείνονται σε ολόκληρη την διαχείριση μιας δοσμένης χρονικής περιόδου (π.χ. ετήσιος έλεγχος Ισολογισμού και Αποτελεσμάτων Χρήσης)

2. Ειδικούς, που έχουν ως αντικείμενο ένα συγκεκριμένο τομέα ή θέμα (π.χ. έλεγχος αποθεμάτων).

Ανάλογα με τον ειδικότερο σκοπό τους οι έλεγχοι διακρίνονται σε:

1. Προληπτικούς, που διενεργούνται κατά την εκτέλεση της οικονομικής συναλλαγής και έχουν σκοπό να προλάβουν τα πιθανά λάθη.
2. Κατασταλτικούς, που διενεργούνται εκ των υστέρων και αποβλέπουν στην αποκάλυψη λαθών ή παραλείψεων και ανωμαλιών.

Ανάλογα με την διάρκεια τους οι έλεγχοι διακρίνονται σε:

1. Μόνιμους ή διαρκείς, που διενεργούνται συνέχεια και καθ' όλη την διάρκεια της οικονομικής χρήσης.
2. Τακτικούς ή περιοδικούς, που δεν είναι μεν συνεχής αλλά διενεργούνται κατά τακτές χρονικές περιόδους (ετήσιοι, τριμηνιαίοι κ.λ.π.)
3. Έκτακτους ή περιστασιακούς, που διενεργούνται σε έκτακτες περιπτώσεις για ειδικούς λόγους(π.χ. υπόνοιες για κατάχρηση).

Ανάλογα με το πρόσωπο του ελεγκτή διακρίνονται σε:

1. Εσωτερικούς, που οργανώνονται από την ίδια την οικονομική μονάδα και διενεργούνται από πρόσωπα εξαρτημένα από αυτήν.
2. Εξωτερικούς, που διενεργούνται από ειδικούς επαγγελματίες ελεγκτές, οι οποίοι δεν πρέπει να έχουν καμία σχέση ή εξάρτηση από την ελεγχόμενη οικονομική μονάδα.

Ανάλογα με τις μορφές στόχων και την ομάδα πληροφοριών που ο έλεγχος κάθε φορά αντιμετωπίζει για να αξιολογήσει και να κρίνει, διακρίνονται οι παρακάτω τομείς ελέγχων:

1. Οικονομικός Έλεγχος. Ο έλεγχος αυτός ασχολείται με τις ενέργειες της επιχείρησης που έχουν επίπτωση στην διασφάλιση της περιουσίας της επιχείρησης, στην λογιστική απεικόνιση των οικονομικών γεγονότων της

επιχείρησης καθώς και δημοσιευόμενη οικονομική πληροφορία από την επιχείρηση. Ειδικότερα ενδιαφέρεται για την αξιοπιστία, την κανονικότητα και την ειλικρίνεια της λογιστικής και οικονομικής πληροφορίας.

2. Διαχειριστικός Έλεγχος. Το είδος αυτό του ελέγχου προέρχεται από την εξέλιξη της έννοιας του ελέγχου μέσα στον χρόνο και περιέχει την ιδέα της ικανότητας να προσδιοριστούν σκοποί και στόχοι της επιχείρησης και να μετρηθούν τα επιτεύγματα. Θέτει επίσης το πρόβλημα του βέλτιστου τρόπου εκμετάλλευσης των χρησιμοποιούμενων πηγών

Η πεμπτούσια του ελέγχου έγκειται στην ενασχόλησή του με όλες εκείνες τις διαχειριστικές λειτουργίες που αποσκοπούν στην προστασία της περιουσίας της οικονομικής μονάδας που γίνεται ο έλεγχος. Το αντικείμενο του ελέγχου στα πλαίσια της χρηματοοικονομικής ελεγκτικής είναι κατά κύριο λόγο ο τρόπος και η αξιοπιστία της μέτρησης και παρουσίασης των χρηματοοικονομικών μεγεθών που συνιστούν την εικόνα μιας οικονομικής μονάδας. ;ς υποκείμενο του ελέγχου μπορούμε να θεωρήσουμε τον Ελεγκτή, δηλαδή το πρόσωπο που καταστρώνει, προγραμματίζει και τελικά διενεργεί την όλη ελεγκτική διαδικασία. διακρίνονται σε εσωτερικούς και εξωτερικούς ελεγκτές.

Εσωτερικός είναι αυτός ο οποίος εργάζεται στον οικονομικό οργανισμό και μέσα από το έργο του αποβλέπει να ελέγχει τις διαχειριστικές και λογιστικές πράξεις έχοντας ως βασική αποστολή την πρόληψη λαθών και ατασθαλιών. Αντίθετα από τον εσωτερικό, ο εξωτερικός ελεγκτής δεν έχει καμία υπαλληλική ή άλλη εξάρτηση προς την επιχείρηση που καλείται να ελέγξει. Είναι λοιπόν εντελώς ανεξάρτητος και αδέσμευτος προς την οικονομική μονάδα που ελέγχει και καθόλου δεν επηρεάζεται από την διοίκηση της.

Ο εξωτερικός ελεγκτής έχει πολλά και ποικίλα πεδία δράσης (πιστοποίηση για την αλήθεια και την ακρίβεια των οικονομικών καταστάσεων των επιχειρήσεων, για την πιστοληπτική ικανότητα τους κ.τ.λ.) και από το γεγονός αυτό ξεκινάει η ανάγκη οργάνωσης του εξωτερικού ελέγχου σε ανεξάρτητο λειτουργήμα που έχει αποκτήσει θεσμικό χαρακτήρα σε όλες τις οικονομικά ανεπτυγμένες χώρες.

Τέλος , τα διάφορα πιστοποιητικά ελέγχου είναι το επισφράγισμα της νομιμότητας κάθε σωστής διαχείρισης και συνθέτουν την ασφαλιστική δικλείδα που θα προλάβει ή θα επανορθώσει λάθη ή αυθαιρεσίες.

3.6. Σε ποιες εταιρίες διενεργείται υποχρεωτικός έλεγχος

Σύμφωνα με το άρθρο 2 του Π.Δ 226/92, η σύσταση και λειτουργία του Σ.Ο.Ε.Λ αποβλέπει στην άσκηση του ελέγχου της οικονομικής διαχείρισης των πάσης φύσεως δημοσίων και ιδιωτικών οργανισμών και επιχειρήσεων ή εκμεταλλεύσεων, ανεξαρτήτως της νομικής τους μορφής (ιδρύματος, εταιρείας ή άλλου νομικού προσώπου δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου), από πρόσωπα με αυξημένα επαγγελματικά προσόντα, που ασκούν το έργο τους με διαφάνεια και υπευθυνότητα, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η εγκυρότητα και αξιοπιστία των πορισμάτων των διενεργουμένων ελέγχων, σύμφωνα με τα διεθνώς ανεγνωρισμένα Ελεγκτικά πρότυπα και τους όρους που τίθενται από την εσωτερική και την κοινοτική νομοθεσία.

Το άρθρο 3 του Π.Δ. 226/92 αναφέρεται στην υποχρεωτική χρησιμοποίηση των Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών. Συγκεκριμένα αναφέρει:

1. Οι Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές είναι αποκλειστικώς αρμόδιοι για την άσκηση του τακτικού ελέγχου της οικονομικής διαχείρισης και των οικονομικών καταστάσεων:
 - I. Των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, πλην των δήμων και κοινοτήτων.
 - II. Των νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου που εξυπηρετούν δημόσιο ή κοινωφελή σκοπό και επιχορηγούνται από το κράτος ή απολαύουν ιδιαιτέρων προνομίων, βάσει ειδικής διατάξεως νόμου ή κατ' εξουσιοδότηση τούτου.
 - III. Των τραπεζών, των ασφαλιστικών εταιρειών, των εταιρειών επενδύσεων - χαρτοφυλακίου, των εταιρειών διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων, των εταιρειών χρηματοδοτικών μισθώσεων και των ενώσεων συνεταιριστικών οργανώσεων.
 - IV. Των ανωνύμων εταιρειών, εταιρειών περιορισμένης ευθύνης, των ετερορρυθμων κατά μετοχές εταιρειών, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 42 α του Κ.Ν. 2190/1920, και των κοινοπραξιών αυτών.
 - V. Των ενοποιημένων λογαριασμών (οικονομικών καταστάσεων) του άρθρου 100 παρ. 1 του Κ.Ν 2190/1920 των συνδεδεμένων επιχειρήσεων.

- VI. Των ανωνύμων εταιρειών, των οποίων οι μετοχές είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο, καθώς και των ανωνύμων εταιρειών των οποίων το μετοχικό κεφάλαιο, εν λόγω ή εν μέρει, έχει αναληφθεί με δημόσια εγγραφή.
- VII. Των εταιρειών ή οργανισμών ή και δραστηριοτήτων γενικά που με βάση διατάξεις νόμου υπάγονται στον υποχρεωτικό έλεγχο Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών.
2. Οι Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές είναι επίσης αποκλειστικώς αρμόδιοι για τη διενέργεια πραγματογνωμοσύνης, πάνω σε θέματα οικονομικής διαχείρισεως ή καταστάσεως οιασδήποτε φυσικού ή νομικού προσώπου, δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, κοινοπραξίας, ειδικού λογαριασμού ή ομάδας περιουσίας, που απαιτεί λογιστικές γνώσεις. Η πραγματογνωμοσύνη αυτή διατάσσεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας περί πραγματογνωμοσύνης, είτε με δικαστική πράξη κατά τη διάρκεια δίκης, κατόπιν αιτήσεως διαδίκου που έχει έννομο συμφέρον, είτε με δικαστική απόφαση, σύμφωνα με τις διατάξεις περί εκούσιας δικαιοδοσίας, μετά από αίτηση οποιασδήποτε διοικητικής αρχής ή υπηρεσίας του κράτους που έχει αρμοδιότητα προς τούτο και εφόσον επικαλείται και αποδεικνύει ότι συντρέχει προς τούτο λόγος δημοσίου συμφέροντος.

3.7 Ευθύνη Ορκωτού Ελεγκτή (αστική, ποινική και πειθαρχική, Πειθαρχικό Συμβούλιο)

Οι ήδη εμφανείς εξελίξεις στους χώρους όπου διαμορφώνεται και ολοκληρώνεται η διαδικασία λήψεως χρηματοοικονομικών αποφάσεων θα αυξήσουν από τη μια μεριά την ευθύνη αυτών που συμμετέχουν στη διαδικασία αυτή ως παραγωγοί οικονομικών πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένων και αυτών που έχουν την ευθύνη του ελέγχου της ποιότητας τούτων, και από την άλλη την αντίληψη του κοινού για την ευθύνη αυτή και συνεπώς και την επιδίωξη αποζημίωσης για τυχόν απώλειες που θα συνδέονται με την πλημμελή εξάντληση αυτής της ευθύνης εκ μέρους των φορέων της.

Από την ίδια αντίληψη της πιθανότητας να αυξηθούν οι περιπτώσεις αντιδικίας αλλά και ο αριθμός και η ιδιότητα των εμπλεκόμενων μερών κινείται και ο

νέος νόμος περί ορκωτών ελεγκτών που προβλέπει την ασφάλιση των ορκωτών ελεγκτών έναντι απαιτήσεων αποζημίωσης που θα προκύψουν από σκόπιμη ενέργεια ή παράλειψη του ορκωτού κατά τον έλεγχο και την έκδοση του πιστοποιητικού ελέγχου, εφόσον αυτή οφείλεται σε δόλο ή βαριά αμέλεια του ασκούντος τον έλεγχο.

Στο ίδιο άρθρο καθορίζονται και τα ελάχιστα ποσά αποζημίωσης που θα καλύπτει η ασφάλιση και τα οποία όχι μόνον δεν μπορεί να είναι τελικά, αλλά θα πρέπει να αναπροσαρμόζονται κατά καιρούς. Για το λόγο αυτό συνιστάται η διατήρηση από κάθε ορκωτό ελεγκτή ικανής και κατάλληλης δικηγορικής υποστήριξης πέραν από την ασφάλιση. Η γενική αστική ευθύνη των ορκωτών ελεγκτών μπορεί να προσδιοριστεί στην υποχρέωση που έχει ο κάθε επαγγελματίας να επιδεικνύει την απαραίτητη προσοχή και επιμέλεια που αναμένεται από αυτόν ως συγκεκριμένο επαγγελματία που τούτος παρουσιάζεται κατά την άσκηση του επαγγέλματός του και την προσφορά των υπηρεσιών του προς το κοινό.

Στην περίπτωση του ορκωτού ελεγκτή - λογιστή, τούτος παρουσιάζεται ως ο ειδικός που έχει την δυνατότητα να διαπιστώσει κατά πόσον οι ελεγχόμενες χρηματοοικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν ακριβοδίκαια την οικονομική θέση και τα αποτελέσματα χρήσεως της ελεγχόμενης μονάδας. Επειδή όμως κανένας άνθρωπος δεν μπορεί να είναι βέβαιος ότι θα μπορέσει- ή δεν θα μπορέσει στις περισσότερες περιπτώσεις - να φέρει σε πέρας ένα αναλαμβανόμενο έργο πλήρως επιτυχώς και χωρίς λάθη ή κάποιες παραλείψεις, δεν είναι πρακτικά σωστό να τον καθιστά κανείς υπεύθυνο για το αλάθητο αλλά για αμέλεια, ασυνέπεια και απάτη προς κάθε έχοντα άμεσο ή έμμεσο συμφέρον στα πλαίσια του έργου του ορκωτού ελεγκτή.

Η αστική ευθύνη ισχύει και για την διοίκηση της ελεγχόμενης μονάδας. Η ευθύνη διαφαίνεται και στο νέο νόμο στη φράση του άρθρου 19, Ν.Δ 226/92, «Ο ορκωτός ελεγκτής ευθύνεται για κάθε ζημία εκ θετικής ενέργειας ή παραλείψεως κατά τον έλεγχο και την έκδοση του πιστοποιητικού ελέγχου εφόσον αυτή οφείλεται σε δόλο ή βαριά αμέλεια του ασκούντος τον έλεγχο και αποδεδειγμένα προκλήθηκε από τη χρήση του πιστοποιητικού ελέγχου», από τη διατύπωση της οποίας διαφαίνονται και οι διάφορες πιθανές αιτίες οι οποίες είναι δυνατόν να προκαλέσουν ή να εγείρουν την δικαστική δίωξη και επίρριψη ευθύνης για αποζημίωση στον εμπλεκόμενο ορκωτό ελεγκτή.

Σύμφωνα με τους βασικότερους νόμους μιας κοινωνίας περί εκτέλεσης συμβολαίων, ο ορκωτός ελεγκτής που αναλαμβάνει τον έλεγχο μιας επιχείρησης ,

επωμίζεται την συμβατική υποχρέωση προς τον πελάτη/επιχείρηση, καθώς και την αντίστοιχη ευθύνη, να εκτελέσει το συμφωνηθέν συμβόλαιο κατά τρόπο που αρμόζει στην επαγγελματική του ιδιότητα που αυτός επικαλείται. Ένας ορκωτός ελεγκτής-λογιστής είναι δυνατόν να θεωρηθεί υπεύθυνος έναντι των πελατών του για οποιοδήποτε από τα παρακάτω:

- 1) Απάτη. Ο ορκωτός ελεγκτής ο οποίος, εν γνώσει του και με πρόθεση, δεν αποκάλυψε απάτη η οποία διαπιστώθηκε κατά τον έλεγχο, ή συνέργησε σε κάποια πράξη σκόπιμης απάτης εις βάρος του πελάτη του, μπορεί να κατηγορηθεί για απάτη. Ένας ορκωτός ελεγκτής μπορεί, επίσης, να κατηγορηθεί για απάτη ακόμα και όταν κάνει λάθος από άγνοια, εάν ψευδώς παρουσιάστηκε ότι κατέχει την επαγγελματική ιδιότητα του ορκωτού ελεγκτή και τις απαιτούμενες γι' αυτήν γνώσεις και εξειδίκευση. Στην περίπτωση εκούσιας απάτης έχει εφαρμογή και το άρθρο 57, παρ. β, γ, ε, του Ν.2190 επισύροντα αστική και ποινική ευθύνη, σε όποιον « εν γνώσει συνέταξε ή ενέκρινε ισολογισμό εναντίον των διατάξεων του παρόντος νόμου ή του παραστατικού», ενώ στην περίπτωση της ψευδούς παρουσίας της ιδιότητας και ικανότητας του ορκωτού, εφαρμογή μπορεί να έχει το άρθρο 63γ. του ίδιου νόμου «...τιμωρείται πας ελεγκτής όστις δεν δήλωσε κώλυμα ασκήσεως ελέγχου...»
- 2) Αμέλεια. Κατά την διεξαγωγή του ελέγχου, ο ορκωτός ελεγκτής θα πρέπει να επιδείξει την επιμέλεια και προσοχή που αναμένεται από ένα μέσο επαγγελματία ορκωτό ελεγκτή. Διαφορετικά, αυτός μπορεί να κατηγορηθεί για αμέλεια ή αδιαφορία. Στην περίπτωση αυτή δεν είναι απαραίτητη η γνώση ή η συνεργασία σε απάτη ή λάθος, αλλά αρκεί η αδιαφορία ή η αμέλεια εκ μέρους του ελεγκτή. Στις περιπτώσεις απάτης και αμέλειας, ειδικά, ο πελάτης θα πρέπει για να απαιτήσει αποζημίωση να αποδείξει ότι στηρίχθηκε στον έλεγχο του συγκεκριμένου ορκωτού ελεγκτή για να κάνει ή να μην κάνει κάποια συγκεκριμένη ενέργεια ή ότι η ζημία προκλήθηκε από την αδυναμία του ορκωτού να ανακαλύψει την απάτη ή το λάθος.
- 3) Αθέτηση συμφωνίας. Μια επιχείρηση - πελάτης μπορεί να διεκδικήσει αποζημίωση για αθέτηση συμφωνίας εκ μέρους του ορκωτού ελεγκτή, αν αυτός εξετέλεσε πλημμελώς τον έλεγχο και αυτό είχε ως συνέπεια την πρόκληση ζημίας στην ελεγχόμενη επιχείρηση ή ακόμα και τη μικρότερη από την αναμενόμενη ωφέλεια. Πλημμελή εκτέλεση ελέγχου έχουμε, για

παράδειγμα, όταν ο ορκωτός ελεγκτής περιορίζει την έκταση του ελέγχου σε μικρότερη από έναν κανονικό έλεγχο, σύμφωνα με τα γενικώς παραδεκτά ελεγκτικά πρότυπα. Στην περίπτωση που ο περιορισμός επιτρέπεται από την συμφωνία, αλλά παρ' όλα αυτά μπορεί να γίνει αιτία ζημιών σε κάποιους, ο ορκωτός ελεγκτής θα πρέπει να αναφέρει στο πιστοποιητικό του την έκταση και τους περιορισμούς του ελέγχου που διενήργησε.

- 4) Εχεμύθεια. Αν και η περίπτωση πρόκλησης ζημίας από την εκούσια ή ακούσια διαρροή σε τρίτους πληροφοριών, που απέκτησε ο ορκωτός ελεγκτής κατά την διενέργεια του ελέγχου σε μια επιχείρηση, καλύπτεται γενικά στο άρθρο 19 του Ν.Δ.226/1992 για την εχεμύθεια, την οποία πρέπει να διατηρεί ο ελεγκτής σχετικά με κρίσιμες πληροφορίες του πελάτη του, γίνεται σαφής μνεία αυτής και στο άρθρο 63γ του Ν.2190, όπου αναφέρεται ότι «τιμωρείται δια φυλακίσεως μέχρι τριών μηνών πας ελεγκτής ανώνυμων εταιρειών, ο οποίος δεν ήθελε να τηρήσει απόλυτη εχεμύθεια σχετικά με αυτά που παρατήρησε στην λειτουργία της εταιρείας». Εννοείται ότι στην υποχρέωση εχεμύθειας υπάγονται και όλα εκείνα τα στοιχεία που δεν επιβάλλεται εκ του νόμου να δημοσιεύονται κατά οποιαδήποτε μορφή δημοσίευσης, σε εφημερίδες, Χρηματιστήριο, νομαρχία, εφορία κ.τ.λ.

Για την άσκηση του πειθαρχικού ελέγχου στα μέλη του Σ.Ο.Ε.Λ. συγκροτείται τριμελές Πειθαρχικό συμβούλιο. Αποτελείται από τον πρόεδρο του που είναι εν ενεργεία ή πρώην δικαστικός λειτουργός, από ένα μέλος του Εποπτικού συμβουλίου και από ένα Ορκωτό Ελεγκτή Λογιστή, εκλεγόμενο από την Γενική Συνέλευση του σώματος.

Στο πειθαρχικό συμβούλιο παραπέμπεται με απόφαση του Εποπτικού συμβουλίου, ο Ορκωτός ελεγκτής λογιστής ή Επίκουρος ή Δόκιμος ή Ασκούμενος Ορκωτός ελεγκτής λογιστής για:

- 1) Πλημμελή άσκηση των καθηκόντων του.
- 2) Ανάρμοστη συμπεριφορά, στην οποία περιλαμβάνεται και η διαπραγμάτευση της αμοιβής του υποχρεωτικού ελέγχου.
- 3) Οποιαδήποτε παράβαση του νόμου ή κανονιστικής διάταξης ή των δεοντολογικών κανόνων που αναφέρονται στην επαγγελματική του κατάσταση και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από αυτή.

Σε περίπτωση κατά τη οποία το Εποπτικό συμβούλιο κρίνει ότι το αποδιδόμενο στο μέλος του Σώματος παράπτωμα είναι ελαφρύ και δεν οφείλεται σε δόλο ή αμέλεια αυτού, δύναται αντί της παραπομπής στο Πειθαρχικό συμβούλιο, να προβεί σε αυστηρές συστάσεις. Σε περίπτωση όμως υποτροπής, η παραπομπή είναι υποχρεωτική.

Το Πειθαρχικό συμβούλιο αφότου λάβει την πράξη παραπομπής, ερευνά την υπόθεση με ανακρίσεις, με κλήση του παραπεμπομένου σε απολογία και η υπόθεση αποπερατώνεται με την έκδοση της απόφασής του. Εφόσον διαπιστώσει την ενοχή του εγκαλούμενου, επιβάλλει τις ακόλουθες ποινές:

- 1) Οριστική παύση.
- 2) Προσωρινή παύση μέχρι 6 μηνών.
- 3) Πρόστιμο μέχρι 3.000 €.
- 4) Επίπληξη.

Τέλος, κατά της καταδικαστικής απόφασης χωρεί αίτηση ακύρωσης ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Κεφάλαιο 4

Φοροδιαφυγή-Απάτη, έννοιες, προσδιοριστικοί παράγοντες, επιδράσεις και ιστορικές αναφορές.

4.1 Εισαγωγή.

Στο κεφάλαιο αυτό, αναλύεται η συνολική προσέγγιση της φοροδιαφυγής και της άπατης. Συγκεκριμένα αναφέρεται η έννοια της φοροδιαφυγής, οι ιστορικές αναφορές πάνω στο θέμα αυτό, οι παράγοντες και οι συνέπειες. Στην συνέχεια γίνεται μια προσέγγιση του όρου απάτη και λογιστική άπατης. Επίσης επιμερίζονται τα είδη της απάτης και της λογιστικής απάτης καθώς και οι παράγοντες που την δημιουργούν και τέλος εξετάζεται, το «διαμάντι της απάτης» και το «τρίγωνο της απάτης».

4.2 Φοροδιαφυγή.

Η έννοια της φοροδιαφυγής ως όρος ορίζεται ως :

- a) Το ποσό εκείνο του φόρου εισοδήματος το οποίο αντιστοιχεί σε εισόδημα που θα έπρεπε να δηλώνεται από το φορολογούμενο, αλλά για διάφορους λόγους δεν δηλώνεται. Από τη στιγμή που το εισόδημα δεν δηλώνεται, δεν δημιουργείται φυσικά και αντίστοιχη φορολογική υποχρέωση
- b) Το ποσό των άλλων άμεσων φόρων ή των έμμεσων φόρων , οι οποίοι θα έπρεπε να εισπράττονται και να αποδίδονται στο κράτος, αλλά για οποιοδήποτε λόγο αυτό δεν γίνεται.

4.3 Φοροδιαφυγή: Μία ιστορία 3.000 ετών.

Η διαφθορά - έννοια στενά συνδεδεμένη με την παραοικονομία και τη φοροδιαφυγή- απασχολεί τους αρχαίους Έλληνες περισσότερο από 3.000 χρόνια, χωρίς, ωστόσο να καταφέρουν να την πατάξουν. Ίσως, διότι χρησιμοποιούν τα ίδια «όπλα». Για παράδειγμα, ο Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης.

Ενώ οι έφοροι της Σπάρτης αποτελούσαν μια σημαντική εξουσία ελέγχου της λειτουργίας του κράτους, που όμως χρηματιζόταν, ένα τέτοιο παρόμοιο πρότυπο σύστημα είχαν εισηγηθεί ο Καλβίνος και ο Φίχτε. ο θεσμός του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης, ο οποίος εισήχθη πρόσφατα και στη χώρα μας για τον καλύτερο έλεγχο της λειτουργίας του κράτους, είχαν εισηγηθεί πλήθος στοχαστών, όπως είναι ο Καλβίνος και ο Φίχτε, με τη μορφή Ανωτάτου Συμβουλίου ή Ανωτάτου Δικαστηρίου. Αλλά, παρόμοιο πρότυπο σύστημα εφαρμοζόταν στην αρχαία Σπάρτη, με τη λειτουργία του θεσμού της Εφορίας ή των εφόρων. Ωστόσο, ο Αριστοτέλης δεν «βλέπει» ευνοϊκά τον θεσμό αυτόν, διότι, όπως επισημαίνει, ενισχύει ακόμη περισσότερο τη διαφθορά.

4.4 Φοροδιαφυγή παράγοντες - συνέπειες

Όταν λέμε φοροδιαφυγή, εννοούμε το σύνολο των παρανομών ενεργειών των ιδιωτικών φορέων (επιχειρήσεων), με τις οποίες αποβλέπουν στη μείωση ή εξάλειψη της φορολογικής τους υποχρέωσης (δηλαδή την πληρωμή φόρων).

Τέτοιες παράνομες ενέργειες είναι π.χ. η δήλωση στη φορολογούσα Αρχή (εφορία) μικρότερου εισοδήματος από το πραγματοποιηθέν κατά τον υπολογισμό του φόρου εισοδήματος, η εμφάνιση από τις επιχειρήσεις ακαθάριστων εσόδων (τζίφος) μικρότερων από τα πραγματοποιηθέντα κατά τον υπολογισμό του φόρου κατανάλωσης, η λαθραία εισαγωγή ειδών από το εξωτερικό για να μη πληρωθούν δασμοί κλπ.

4.5 Παράγοντες

Η φοροδιαφυγή υπάρχει παντού σε όλο τον Κόσμο και σε όλες τις χώρες , η έκταση της όμως εξαρτάται από διάφορους παράγοντες . Οι παράγοντες αυτοί ενδεικτικά είναι :

1. Το μέσο μορφωτικό και πολιτιστικό επίπεδο των πολιτών της χώρας και ιδιαίτερα των φορολογούμενων . Όταν το μορφωτικό και πολιτιστικό επίπεδο του πληθυσμού είναι χαμηλό, οι φορολογούμενοι δε έχουν συνείδηση του γεγονότος ότι τα έσοδα από τους φόρους διατίθενται για τη χρηματοδότηση του κόστους παραγωγής των δημόσιων αγαθών (παιδεία, υγεία, ασφάλεια κ.λπ.) , τα οποία ικανοποιούν συλλογικές ανάγκες.
2. Το μορφωτικό επίπεδο των φοροτεχνικών οργάνων. Όταν τα στελέχη των φοροτεχνικών υπηρεσιών (εφορία, ΣΔΟΕ κλπ) είναι μορφωμένα και ικανά, μπορούν να διαμορφώσουν ένα φορολογικό σύστημα, που να περιορίζει τον κίνδυνο φοροδιαφυγής, και να οργανώσουν ορθολογικά τις υπηρεσίες αυτές, χρησιμοποιώντας τον κατάλληλο μηχανολογικό εξοπλισμό και ειδικευμένο προσωπικό
3. Το επίπεδο της φορολογικής επιβάρυνσης του ατόμου σε σχέση με το εισόδημα του . Όσο υψηλότερο είναι το επίπεδο της μέσης φορολογικής επιβάρυνσης του φορολογούμενου (π.χ. επιχείρησης) , τόσο μεγαλύτερη είναι η τάση του για φοροδιαφυγή, γιατί ο περιορισμός της ικανοποίησης των ατομικών του αναγκών (διατροφή – ένδυση – διασκέδαση κ.λπ.) είναι περισσότερο αισθητός και το όφελος από το ποσό του φόρου, που ενδέχεται να εξοικονομήσει, αντισταθμίζει τον κίνδυνο που συνεπάγεται η τυχόν αποκάλυψη της φοροδιαφυγής.
4. Ο τρόπος κατανομής των φορολογικών βαρών. Όσο περισσότερο η κατανομή των φορολογικών βαρών ανταποκρίνεται στην κρατούσα αντίληψη περί κοινωνικής δικαιοσύνης, τόσο μικρότερη είναι η τάση για φοροδιαφυγή και αντίστροφα. Πράγματι όταν παραβιάζεται η αρχή της δίκαιης κατανομής των

φορολογικών βαρών, με τη χορήγηση αδικαιολόγητων φορολογικών απαλλαγών και εξαιρέσεων σε ορισμένες κατηγορίες ιδιωτικών φορέων, τότε καλλιεργείται το αίσθημα της αδικίας μεταξύ των φορολογούμενων και ενισχύεται η επιθυμία τους να εξομοιωθούν φορολογικά και με οποιοδήποτε τρόπο με τους απαλλασσόμενους από το φόρο, αυξάνει το επίπεδο της συνολικής φορολογικής επιβάρυνσης των φορολογούμενων, εφόσον, με δεδομένα τα φορολογικά έσοδα, τα ποσά που θα κατέβαλαν όσοι απαλλάσσονται από τη φορολογία θα πρέπει να καταβληθούν από τους υπόλοιπους ιδιωτικούς φορείς, και δημιουργούνται άνισοι όροι ανταγωνισμού μεταξύ ευνοούμενων και μη επιχειρήσεων, εφόσον οι φόροι γενικά επηρεάζουν τα σχέδια παραγωγής και επενδύσεων όλων των ιδιωτικών παραγωγικών μονάδων.

5. Η διάρθρωση του φορολογικού συστήματος. Το είδος και η ταμειευτική σπουδαιότητα των φόρων, που απαρτίζουν το φορολογικό σύστημα μιας χώρας, προσδιορίζουν επίσης την έκταση της φοροδιαφυγής. Έτσι, αν το φορολογικό σύστημα κυριαρχείται από άμεσους φόρους (πχ φόρος εισοδήματος) , τότε η τάση για φοροδιαφυγή είναι , μεγαλύτερη γιατί οι ιδιωτικοί φορείς έχουν περισσότερες ευκαιρίες για να αποκρύψουν τη φορολογητέα ύλη: τα μεν νοικοκυριά (ελεύθεροι επαγγελματίες κλπ.) δηλώνοντας εισόδημα μικρότερο από το πραγματοποιηθέν, οι δε επιχειρήσεις μεταφέροντας ένα μέρος από τα κέρδη τους σε λογαριασμούς αποσβέσεων, εξόδων παραστάσεως, έρευνας κ.ο.κ. Αντίθετα, αν το φορολογικό σύστημα κυριαρχείται από έμμεσους φόρους, η τάση για φοροδιαφυγή είναι μικρότερη, διότι ο έλεγχος των φορολογικών οργάνων είναι αποτελεσματικότερος γιατί οι φορολογούμενες μονάδες είναι λιγότερες (μόνο οι ιδιωτικές επιχειρήσεις) και επιπλέον είναι υποχρεωμένες να τηρούν λογιστικά βιβλία, από τα οποία προκύπτει η φορολογητέα ύλη (πχ Φ.Π.Α.).
6. Ο τρόπος διαχείρισης του δημόσιου χρήματος. Όσο συνετότερη είναι η διαχείριση των φορολογικών εσόδων από το κράτος, τόσο ασθενέστερη είναι η τάση των φορολογούμενων για φοροδιαφυγή, γιατί τόσο μεγαλύτερη είναι η εμπιστοσύνη των ιδιωτικών φορέων στη θέληση και την ικανότητα του κράτους να ικανοποιεί συλλογικές ανάγκες. Αντίθετα, η σπατάλη του

δημόσιου χρήματος διαβρώνει τη φορολογική συνείδηση των ιδιωτικών φορέων, δεδομένου ότι η φορολογική τους θυσία δεν εκτιμάται ανάλογα από το κράτος.

7. Ο βαθμός οργάνωσης της αγοράς και των επιχειρήσεων . Όταν η οικονομία είναι οργανωμένη κατά τέτοιο τρόπο, ώστε ένα σημαντικό μέρος των συναλλαγών να γίνεται σε είδος (πχ δίνεις λάδι παίρνεις σιτάρι), η δυνατότητα φοροδιαφυγής είναι μεγαλύτερη από ότι σε μία οικονομία όπου όλες οι συναλλαγές γίνονται με χρήματα. Επίσης όταν έχουμε πολλές μικρές επιχειρήσεις που κυρίως δεν είναι οργανωμένες λογιστικά όσο μία μεγάλη επιχείρηση , τότε η τάση για φοροδιαφυγή είναι μεγαλύτερη

4.6 Οι επιδράσεις της φοροδιαφυγής στην Οικονομική ζωή μίας χώρας (συνέπειες)

1. Παραβιάζεται η βασική αρχή της Δίκαιης κατανομής των φορολογικών βαρών με ότι αυτό συνεπάγεται
2. Το Κράτος ενδέχεται να αντιμετωπίσει ταμιακές δυσχέρειες . Αυτό μπορεί να οδηγήσει είτε σε αύξηση των φόρων είτε με κρατικό δανεισμό είτε με μείωση των Κρατικών δαπανών (μικρότερες αυξήσεις σε μισθούς , μείωση δαπανών για παιδεία κλπ) .

4.7 Προσέγγιση ορισμού του όρου «Απάτη»

Σύμφωνα με τον Καζαντζή (2006), δεν υπάρχει ένας αποδεκτός ορισμός της «Απάτης» και κατ' επέκταση της «Παραποίησης των Οικονομικών Καταστάσεων». Η ασυμφωνία οριοθέτησης αυτού του φαινομένου μπορεί να αποδοθεί στις διαφορετικές ερμηνείες των εμπειρικών δεδομένων από τους ερευνητές.

Σύμφωνα με τον ορισμό του (Αμερικανικού Ινστιτούτο Ορκωτών λογιστών) American Institute of Certified Public Accountants (AICPA), ως παραποιημένες οικονομικές καταστάσεις, ορίζονται οι σκόπιμες λανθασμένες διατυπώσεις ή παραλείψεις στις οικονομικές καταστάσεις ώστε να εξαπατηθούν οι χρήστες αυτών.

Σημειώνεται ότι οι παραποιημένες οικονομικές καταστάσεις μπορούν να περιλαμβάνουν:

- Το χειρισμό, την παραποίηση, ή την αλλαγή των λογιστικών αρχείων ή των δικαιολογητικών εγγράφων που χρησιμοποιούνται για την προετοιμασία των οικονομικών καταστάσεων.
- Διαστρεβλώσεις ή σκόπιμες παραλείψεις σημαντικών γεγονότων ή συναλλαγών από τις οικονομικές καταστάσεις.
- Την σκόπιμη κακή εφαρμογή των κανόνων της λογιστικής.

4.8 Είδη απάτης

Σύμφωνα με την Ένωση Πιστοποιημένων Ελεγκτών κατά της Απάτης (ACFE), μπορεί να γίνει μία ειδική ταξινόμηση στο πλαίσιο της οποίας καταρτίζεται κατάλογος με τα είδη απάτης που μπορεί να αντιμετωπίσει ένας οργανισμός. Η ACFE, διαιρεί την απάτη σε τρία είδη απάτης, ως σημείο εκκίνησης για να προσδιορίσει ένας οργανισμός τους τομείς οι οποίοι είναι ευάλωτος στην απάτη:

- Εσκεμμένη κατάρτιση αναληθών οικονομικών καταστάσεων (π. χ. μη ορθώς δηλωθέντα έσοδα).
- Οποιοδήποτε είδος παράνομης ιδιοποίησης ενσώματων ή άυλων περιουσιακών στοιχείων (π. χ. δόλιες επιστροφές εξόδων).
- Διαφθορά (π. χ. δωροδοκία, νόθευση διαγωνισμών, μη αποκαλυφθείσα σύγκρουση συμφερόντων, υπεξαίρεση).

Το 2001 και σύμφωνα με Διεθνές Ελεγκτικό Πρότυπο No 240 (International Statement on Auditing – ISA No 240), ο όρος απάτη (fraud) αποδίδεται με τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

- Νόθευση ή αλλοίωση των λογιστικών εγγραφών ή των παραστατικών.

- Αλλοίωση των στοιχείων του ενεργητικού.
- Απόκρυψη των στοιχείων αναφοράς των επιπτώσεων των παραπάνω καταχωρήσεων ή των αποδεικτικών στοιχείων.
- Καταχώρηση εικονικών συναλλαγών.
- Λανθασμένη εφαρμογή των Λογιστικών Προτύπων και Αρχών.

Σύμφωνα με τον Στελλάκης (2008), η απάτη διαπράττεται είτε επειδή κάποιος έχει κίνητρο να την διαπράξει, ή επειδή πιέζεται να συμμετέχει σε αυτήν.

4.9 Λογιστική Απάτη

Σύμφωνα με ερευνητές, η λογιστική απάτη μέσω της παραποίησης των οικονομικών καταστάσεων, συνίσταται στη σκόπιμη απόπειρα των επιχειρήσεων να εξαπατήσουν ή να παραπλανήσουν τους χρήστες των δημοσιευμένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων (κυρίως επενδυτές και πιστωτές) με τη σύνταξη και δημοσίευση αλλοιωμένων οικονομικών καταστάσεων. Σύμφωνα πάντα με τους ίδιους η λογιστική απάτη περιλαμβάνει τα παρακάτω χαρακτηριστικά:

- Νόθευση, παραποίηση ή αθέμιτη τροποποίηση οικονομικών μεγεθών, υποστηρικτικών εγγράφων, ή επιχειρηματικών συναλλαγών.
- Σκόπιμα εσφαλμένες δηλώσεις, παραλείψεις ή διαστρεβλώσεις γεγονότων, εμπορικών συναλλαγών, λογαριασμών και άλλων σημαντικών πληροφοριών από τις λογιστικές καταστάσεις.
- Σκόπιμα κακή εφαρμογή, ερμηνεία και εκτέλεση των λογιστικών προτύπων, αρχών και των πρακτικών που χρησιμοποιούνται για την αναγνώριση και αναφορά οικονομικών και επιχειρησιακών συναλλαγών.
- Εσκεμμένη παράβλεψη και αποκάλυψη ή παρουσίαση ανακριβών λογιστικών προτύπων, αρχών και πρακτικών.
- Χρήση λογιστικών τεχνασμάτων για τη διαχείριση παράνομων κερδών.
- Μεθοδεύσεις λογιστικών τεχνικών που βρίσκονται μέσα στα όρια των νόμων, αλλά είναι εύκολο να μεταβληθούν μέσα από τα «παραθυράκια» αυτών.

Σημειώνεται ότι οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται για την παραποίηση των οικονομικών καταστάσεων μπορεί να είναι:

- Η δημιουργική λογιστική (creative accounting)
- Η εξομάλυνση κυρίως των αποτελεσμάτων χρήσης, μέσω εσφαλμένων λογιστικών καταχωρήσεων (income smoothing)
- Η χειραγώγηση των κερδών (earnings management)

4.9.1 Κατηγορίες Λογιστικής Απάτης

Διεθνώς αναγνωρίζονται δύο μεγάλες κατηγορίες λογιστικής απάτης, οι οποίες και είναι:

1. Απάτη προς όφελος της επιχείρησης.

Η απάτη προς όφελος της επιχείρησης προκύπτει ως αποτέλεσμα εκμετάλλευσης ενός άδικου ή ανήθικου πλεονεκτήματος, που μπορεί να εξαπατάει ένα τρίτο πρόσωπο. Σύμφωνα με τον Καζαντζή (2006), τέτοιου είδους απάτες είναι :

- Πώληση ή εκχώρηση φανταστικών ή παραπλανητικών απεικονισμένων στοιχείων του ενεργητικού.
- Απαγορευμένες οικονομικές δραστηριότητες όπως αυτές που παραβιάζουν κυβερνητικά νομοθετήματα, κανόνες, κανονισμούς ή συμβόλαια.
- Εκούσια, εσφαλμένη παρουσίαση ή αποτίμηση συναλλαγών, στοιχείων του ενεργητικού, των υποχρεώσεων ή του εισοδήματος.
- Φορολογική απάτη.
- Αντικανονικές και παράνομες πληρωμές κυβερνητικών αξιωματούχων, δωροδοκίες πελατών ή προμηθευτών.
- Εκούσια αποτυχία να καταγραφούν ή να αποκαλυφθούν σημαντικές πληροφορίες που θα βελτίωναν τη χρηματοοικονομική εικόνα της επιχείρησης στους εκτός της επιχείρησης τρίτους.

2. Απάτη εις βάρος της επιχείρησης.

Η απάτη εις βάρος της επιχείρησης μπορεί να είναι:

- Κλοπή περιουσιακών στοιχείων, εκτροπή και ιδιοποίηση διαθεσίμων.
- Δωροδοκία υπαλλήλων από πελάτες.
- Παραποιήσεις αποθεμάτων, χαρακτηρισμός υγιούς αποθέματος ως άχρηστου ή ελαττωματικού.
- Απάτη από προμηθευτές και εργολάβους, τιμολόγηση χωρίς παράδοση, διπλή τιμολόγηση.
- Δωροδοκία υπαλλήλων από προμηθευτές.
- Παραποιήσεις τιμολογίων προμηθευτών.

4.9.2 Παράγοντες

Οι παράγοντες που ευνοούν την πιθανότητα δημιουργίας παραποιημένων οικονομικών καταστάσεων μπορεί να είναι :

- Χαρακτηριστικά του management
- Λειτουργικά χαρακτηριστικά της εταιρίας

Αναλυτικότερα :

Η φιλοσοφία της διοίκησης παίζει σημαντικό ρόλο στην ευρύτερη λειτουργία μιας επιχείρησης. Αν η διοίκηση επιδεικνύει ακεραιότητα και υψηλές ηθικές αξίες, στέλνει ξεκάθαρο μήνυμα στους υπαλλήλους ότι δε θα ανεχτεί παράτυπες λογιστικές πρακτικές. Αν αντίθετα, το management αγνοεί τους νόμους και προωθεί την υλοποίηση των εταιρικών στόχων με κάθε κόστος, τότε είναι πιθανών οι υπάλληλοι να καταφύγουν σε παράνομα μέσα για να τους επιτύχουν.

Τα λειτουργικά χαρακτηριστικά μιας εταιρίας μπορούν μερικές φορές να δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις για τη δημιουργία απάτης. Τα χαρακτηριστικά αυτά συνδέονται με τη φύση και την πολυπλοκότητα της εταιρίας και των συναλλαγών της.

4.9.3 Το «Διαμάντι της απάτης» και το «Τρίγωνο της απάτης»

Το «Διαμάντι της απάτης»

Η απάτη μέσω της παραποίησης των οικονομικών καταστάσεων παρουσιάζει τέσσερα σημαντικά χαρακτηριστικά τα οποία είναι γνωστά ως «Διαμάντι της Απάτης».

Τα τέσσερα αυτά χαρακτηριστικά είναι :

- **ΚΙΝΗΤΡΟ** = Θέλω ή έχω την ανάγκη να διαπράξω την απάτη.
- **ΕΥΚΑΙΡΙΑ**= Υπάρχει μια αδυναμία στο σύστημα, την οποία το σωστό πρόσωπο θα μπορούσε να εκμεταλλευτεί. Η απάτη είναι δυνατόν να πραγματοποιηθεί.
- **ΕΞΟΡΘΟΛΟΓΙΣΜΟΣ**= Έχω πείσει τον εαυτό μου ότι αυτή η δόλια πράξη ή συμπεριφορά μου αξίζει τους πιθανούς κινδύνους.
- **ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ**= Διαθέτω τα αναγκαία γνωρίσματα και ικανότητες « σωστό πρόσωπο» για να πραγματοποιήσω την απάτη. Έχει αναγνωριστεί η συγκεκριμένη ευκαιρία για απάτη και μπορεί να μετατραπεί σε πραγματικότητα.

Το «Τρίγωνο της απάτης»

Σύμφωνα με άλλες μελέτες τα παραπάνω χαρακτηριστικά έχουν καταγραφεί και με άλλες αναλύσεις, όπως το «τρίγωνο της απάτης».

Σύμφωνα με την θεωρία αυτή υπάρχουν τρεις παράγοντες που επηρεάζουν την διάπραξη της απάτης:

- Η Συμπεριφορά του ατόμου και η εκλογίκευση της απάτης.

- Η πίεση που αντιμετωπίζει το άτομο και τα κίνητρα που έχει
- Η ευκαιρία να διαπράξει την απάτη.

Με μία προσεχτική προσέγγιση θα παρατηρήσει κανείς αρκετές ομοιότητες με το «διαμάντι» της απάτης, αλλά θα πρέπει να σημειωθεί, ότι αρκετά μελέτες έχουν υιοθετήσει το «τρίγωνο της απάτης».

Η ανάλυση για το «τρίγωνο της απάτης», βασίζεται στη μελέτη των Turner et al. (2003) και στηρίζεται στη λογική ότι και οι τρεις παράμετροι είναι απαραίτητες για να διαπραχθεί απάτη. Κάποιες από αυτές υπάρχουν στο επιχειρηματικό περιβάλλον και άλλες είναι έμφυτες στα ίδια τα άτομα ή τις προσωπικές τους καταστάσεις.

ΚΙΝΗΤΡΑ- ΠΙΕΣΗ

Πρόκειται για τα κίνητρα ή την πίεση που δέχονται τα ανώτατα στελέχη της διοίκησης ή άλλοι εργαζόμενοι ώστε να παραποιήσουν ουσιαδώς τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης.

Μερικές από τις πιέσεις που ωθούν συχνά τα στελέχη των επιχειρήσεων στην ιδιοποίηση και την υπεξαίρεση περιουσιακών είναι :

- Η ψύχωση για επιτυχία.
- Ακριβές συνήθειες.
- Υψηλά προσωπικά χρέη.
- Άδικη μεταχείριση.
- Απροσδόκητες οικονομικές ανάγκες.
- Προσωπικές οικονομικές απώλειες.
- Πιέσεις από το εργασιακό περιβάλλον.
- Έλλειψη σεβασμού ή δυσαρέσκεια από την επιχείρηση.

ΕΥΚΑΙΡΙΑ

Υπάρχουν συνθήκες οι οποίες προσφέρουν την ευκαιρία να παραποιηθούν οι οικονομικές καταστάσεις. Παραδείγματα ευκαιριών για παραποίηση των οικονομικών καταστάσεων είναι :

- Η αποκεντρωμένη διοίκηση.
- Τα αδύναμα συστήματα εσωτερικού ελέγχου.
- Οι περίπλοκες συναλλαγές.
- Έλλειψη ηθικής καθοδήγησης και ηγεσίας.
- Πρακτικές ατιμωρησίας.
- Οι συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη.
- Η συγκέντρωση δύναμης σε ένα μόνο πρόσωπο ή μία μικρή ομάδα προσώπων.

ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ / ΕΞΟΡΘΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Πρόκειται για συγκεκριμένη συμπεριφορά, χαρακτήρα ή σύνολο ηθικών αξιών που επιτρέπουν σε ένα ή περισσότερα άτομα να διαπράξουν εν γνώσει τους και σκόπιμα μια ανειλικρινή πράξη, ή για μια κατάσταση όπου τα άτομα είναι ικανά να αιτιολογήσουν / εκλογικεύσουν τη διάπραξη μιας ανειλικρινούς πράξης. Τα άτομα γενικά δεν διαπράττουν απάτη, εκτός αν μπορούν να την δικαιολογήσουν σύμφωνα με τον προσωπικό τους κώδικα ηθικής. Γι' αυτό και συχνά τα διοικητικά στελέχη χρησιμοποιούν ως αιτιολόγηση της διάπραξης μιας απάτης, σκέψεις όπως ότι πρέπει να κρατηθεί υψηλά η τιμή της μετοχής κλπ.

Ορισμένα παραδείγματα σύμφωνα με τον Καζαντζή (2006), είναι:

- Η αίσθηση ότι κάποιος κακοπληρώνεται.
- Η πεποίθηση ότι κάποιος δουλεύει υπερβολικά.
- Η πεποίθηση ότι η ανώτερη ιεραρχική θέση που κατέχει κάποιος έχει τα πλεονεκτήματα της.
- Χαμηλός αυτοσεβασμός ή ηθική.
- Επιθυμία για εκδίκηση.

Κεφάλαιο 5

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΑΠΑΤΗΣ (ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ-ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΑΛΛΟΥ ΕΙΔΟΥΣ ΑΠΑΤΗΣ)

5.1 Εισαγωγή.

Η τοξική ατμόσφαιρα της διαφθοράς και της απάτης που άλλοτε απειλεί, συχνότερα όμως πλήττει τις εταιρίες και τους δημόσιους οργανισμούς, θα μας απασχολήσει στο τρέχων κεφάλαιο.

Αναλυτικότερα θα αναφερθούμε σε διάφορα παραδείγματα όπως : παραδείγματα απάτης, παραδείγματα λογιστικής απάτης ή άλλου είδους απάτη εις βάρος εταιριών ή δημόσιων οργανισμών.

Στην συνέχεια, θα γίνει μια ιστορική αναφορά με την καταγραφή της απάτη ως γεγονός. Ύστερα πάντα με κάθε επιφύλαξη θα γίνει μια προσπάθεια απόδοσης λύσεις προς αποφυγή της απάτης, (δηλ. το πώς θα είχαμε αποφύγει την συγκεκριμένη απάτη) χρησιμοποιώντας ως εργαλείο τον εσωτερικό και εξωτερικό έλεγχο.

5.2 Παραδείγματα απάτης εις βάρος δημόσιων οργανισμών.

5.2.1 Διαδικτυακή απάτη εις βάρος του αεροδρομίου της Θεσσαλονίκης.

Πηγή : www.stifora.gr

Δικογραφία για απάτη μέσου διαδικτύου κατ' εξακολούθηση, που αφορά τέσσερις ιστοσελίδες, με διευθύνσεις www.thessalonikiairport.com, www.thessaloniki-airport.com, www.airport-thessaloniki.com, και www.thessalonikiairport.org σχηματίστηκε από την Υπηρεσία Οικονομικής Αστυνομίας & Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος.

Η διερεύνηση της υπόθεσης σχετικά με τους τέσσερις ιστότοπους, ξεκίνησε ύστερα από καταγγελίες της Διεύθυνσης Αεροπορικής Εκμετάλλευσης, της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας, καθώς και του Κρατικού Αερολιμένα Θεσσαλονίκης «Μακεδονίας».

Χαρακτηριστικό των ιστοσελίδων αυτών είναι ότι χρησιμοποιούν παραλλαγές της αγγλικής ονομασίας «Thessaloniki airport», εξαπατώντας και δίνοντας την εντύπωση ότι αφορούν τον Κρατικό Αερολιμένα Θεσσαλονίκης «Μακεδονία» και ότι διαχειριστής τους είναι η Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας. Επίσης, με απατηλό τρόπο παρέχουν τη δυνατότητα κράτησης αεροπορικών εισιτηρίων και ανακρίβεις μη έγκυρες πληροφορίες για το αεροδρόμιο της Θεσσαλονίκης.

Στο πλαίσιο ενδελεχούς ψηφιακής ανάλυσης που πραγματοποιούν στελέχη της Υποδιεύθυνσης Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος, προέκυψε ότι οι ανωτέρω ιστοσελίδες φιλοξενούνται σε διακομιστές (servers) που βρίσκονται σε χώρες του εξωτερικού και συγκεκριμένα την Ολλανδία, τη Μεγάλη Βρετανία και τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής.

Για την ύπαρξη των ιστοσελίδων αυτών, μέσω της Interpol της Διεύθυνσης Διεθνούς Αστυνομικής Συνεργασίας, ενημερώθηκαν οι αρμόδιες αρχές του εξωτερικού. Η δικογραφία που σχηματίστηκε υποβλήθηκε στον κ. Εισαγγελέα Πρωτοδικών Αθηνών.

Σημείωση: η αυθεντική ιστοσελίδα είναι www.hcaa.gr «Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορία

Λύση προς αποφυγή (με κάθε επιφύλαξη)

Για να μπορέσουμε να αποδώσουμε μια λύση τέτοια έτσι ώστε να μην είχε γίνει ή για να μην ξανά γίνει στον μέλλον τέτοιου είδους απάτη, θα πρέπει πρώτα να εντοπίσουμε τους παράγοντες που την προκάλεσαν. Στην συνέχεια να κάνουμε μια αξιολόγηση για να δούμε ποιον τομέα της επιχείρησης επηρέασαν, έτσι ώστε χρησιμοποιώντας τον εσωτερικό ή εξωτερικό έλεγχο να καταφέρουμε να αποδώσουμε μια λύση προς αποφυγή της απάτης.

Στον άνωθεν παράδειγμα το πρόβλημα εστιάζεται στο κομμάτι της επικοινωνίας του αερολιμένα με τους πελάτες και με τον τρόπο που γίνονται οι

κρατήσεις αεροπορικών εισιτηρίων διαμέσου διαδικτύου. Πιο συγκεκριμένα το πρόβλημα (πάντα με επιφύλαξη) κατά την άποψη μου είναι :

Ο τρόπος που η διοίκηση του αερολιμένα της Θεσσαλονίκης «Μακεδονίας» διαχειρίστηκε τον τρόπο ενημέρωσης της ιστοσελίδας www.hcaa.gr «Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας» προς τους πολίτες – πελάτες ήταν ελλιπές. Δίνοντας έτσι την ευκαιρία στους επιτήδειους να μπορέσουν να εκμεταλλευτούν την κατάσταση και να κερδοσκοπήσουν εις βάρος του αεροδρομίου.

Πως το κατάφεραν :

Οι επιτήδειοι χρησιμοποίησαν τέσσερις παράνομες ιστοσελίδες με παραλλαγές της αγγλικής ονομασίας «Thessaloniki airport» και με δόλο κατάφεραν να αποσπάσουν χρηματικά ποσά από πολίτες – πελάτες του αερολιμένα Θεσσαλονίκης μέσα από κρατήσεις αεροπορικών εισιτηρίων. Με αποτέλεσμα το αεροδρόμιο Θεσσαλονίκης «Μακεδονίας» να έχει απώλεια εσόδων από παράνομες κρατήσεις αεροπορικών εισιτηρίων και να υφίσταται ένα σημαντικό πλήγμα στο κύρος και στην αξιοπιστία τόσο στην σωστή λειτουργία της ιστοσελίδας όσο και στο όνομα του. Με αποτέλεσμα την πιθανή μείωση στις κρατήσεις θέσεων σε αυτό από ενδεχομένους πολίτες – πελάτες του αερολιμένα.

Πως θα το είχαν αποφύγει ; (πιθανή λύση)

Η διοίκηση του αεροδρομίου Θεσσαλονίκης «Μακεδονίας» αν είχε χρησιμοποιήσει κατάλληλα τον εσωτερικό και εξωτερικό έλεγχο θα μπορούσαν να είχαν αποφύγει να πέσουν θύματα απάτης.

Πιο συγκεκριμένα κατά την δική μου άποψη αν χρησιμοποιούσαν τις βασικές λειτουργίες του εσωτερικού ελέγχου και συγκεκριμένα :

- Ρύθμιση σχέσεων και συναλλαγών με τρίτα πρόσωπα.
- Πιστοποίηση του τρόπου λειτουργίας της επιχείρησης και επαλήθευση αρχικών στόχων.
- Αποτίμηση της απόδοσης της διοίκησης όλων των τμημάτων που εμπλέκονται με την παραγωγική διαδικασία.
- Αναγνώριση των επικερδών και ζημιογόνων λειτουργιών και προσπάθεια μεταβολής αυτών που επιδέχονται βελτίωση.

- Καταπολέμηση της ανθρώπινης απάτης, κλοπής ή παραπλάνησης.
- Εξακρίβωση της επαρκούς στελέχωσης των τμημάτων και της κατάλληλης αξιοποίησης του προσωπικού.
- Διασφάλιση της καλής εξωτερικής εικόνας της επιχείρησης.

Δεν θα είχαν πέσει θύματα απάτης. Ακόμα πιο συγκεκριμένα θα μπορούσε να δημιουργηθεί ένα τμήμα εσωτερικού ελέγχου. Εάν υπάρχει να γίνει μια αξιολόγηση του προσωπικού, έλεγχοι παραγωγής (για την ιστοσελίδα που θεωρείτε προϊόν - υπηρεσία) και διοικητικοί έλεγχοι (management audits). Με σκοπό να αποδοθούν ευθύνες για το συμβάν και να δοθούν προτάσεις για την μελλοντική καταπολέμηση τέτοιων φαινομένων.

Προσωπική άποψη – λύση επί του προβλήματος.

Θεωρώ ότι με σωστή ενημέρωση προς τους πολίτες – πελάτες του αερολιμένα Θεσσαλονίκης «Μακεδονίας» για την πραγματική ιστοσελίδα www.hcaa.gr διαμέσου τηλεοπτικού spot, διαφήμιση μέσω του τύπου και η συγκρότηση ειδικού τμήματος για την διασφάλιση της αξιοπιστίας, παρακολούθηση της ιστοσελίδας για τυχόν αλλοιώσεις ή αντιγραφή της σελίδας από άλλους χρήστες ιστοσελίδων με σκοπό την εξαπάτηση των πελατών του αεροδρομίου της Θεσσαλονίκης «Μακεδονίας», θα ήταν η λύση που θα εμπόδιζε την δημιουργία της απάτης που περιγράφετε πιο πάνω.

Σημειώνετε δε πώς εάν υπήρχε τμήμα εσωτερικού ελέγχου πιστεύω πως θα είχαν προβλέψει να διασφαλίσουν την αξιοπιστία της ιστοσελίδας από τρίτους.

5.2.2 Ξεσκεπάστηκε απάτη-μαμούθ εις βάρος του Ι.Κ.Α.

Πηγή : www.zougla.gr

Πρώτη καταχώρηση: Τρίτη, 10 Ιουλίου 2012, 11:06

Από την Υπηρεσία Οικονομικής Αστυνομίας και Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος διενεργήθηκε έρευνα για μεγάλη υπόθεση απάτης και πλαστογραφίας εις βάρος του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Ι.Κ.Α.).

Όπως διαπιστώθηκε, η συνολική ζημία για τον φορέα του Ιδρύματος ξεπερνά τα τρία εκατομμύρια ευρώ. Η έρευνα αφορά σε περιστατικά ηλεκτρονικής υποβολής, μέσω του Διαδικτύου, ψευδών Αναλυτικών Περιοδικών Δηλώσεων.

Για την υπόθεση αυτή σχηματίστηκαν από τη Δίωξη Ηλεκτρονικού Εγκλήματος δικογραφίες κακουργηματικού χαρακτήρα και ταυτοποιήθηκαν τρία άτομα, δύο Έλληνες ηλικίας 61 και 56 ετών και ένας 41χρονος υπήκοος Μπαγκλαντές, που κατηγορούνται για σύσταση και συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση, καθώς επίσης και για πλαστογραφία και απάτη εις βάρος του Ι.Κ.Α..

Αναλυτικότερα, η διερεύνηση της υπόθεσης ξεκίνησε ύστερα από σχετικές καταγγελίες της Διοίκησης του Ι.Κ.Α. – Ε.Τ.Α.Μ.. Σύμφωνα με τα καταγγελλόμενα, άγνωστα άτομα με τη χρήση συνολικά 47 ηλεκτρονικών ιχνών είχαν υποβάλει μέσω Διαδικτύου ψευδείς Αναλυτικές Περιοδικές Δηλώσεις.

Ειδικότερα, δήλωναν είτε εικονικά είτε πραγματικά με πιστωμένα ένσημα εργαζομένους ατομικών εμπορικών επιχειρήσεων, αλλοδαπούς και Έλληνες, καθώς και ημέρες απασχόλησης που δεν αντιστοιχούσαν στην πραγματικότητα. Οι ψευδώς δηλωμένοι εργαζόμενοι λάμβαναν τα σχετικά ένσημα ασφάλισης και τις λοιπές παροχές (δώρα, επιδόματα, παροχές υγείας, κάρτες παραμονής και εργασίας στη χώρα, κ.λπ.), χωρίς όμως να καταβάλλονται ποτέ οι αντίστοιχες εργοδοτικές εισφορές.

Από την αστυνομική διαδικτυακή έρευνα, που έγινε στο πλαίσιο άρσης του απορρήτου, και την ψηφιακή ανάλυση των στοιχείων, εντοπίστηκαν «γεωγραφικά» συγκεκριμένα σημεία προέλευσης των ηλεκτρονικών ιχνών σε περιοχές της Αττικής.

Στο πλαίσιο αυτό, χθες (09.07.2012), κλιμάκια αστυνομικών της Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος διενήργησαν τρεις έρευνες, παρουσία δικαστικού λειτουργού και ειδικών στελεχών του Ι.Κ.Α., σε Αθήνα και Χαλάνδρι.

Δύο από τις έρευνες πραγματοποιήθηκαν σε κατάσταση ψιλικών 41χρονου υπηκόου Μπαγκλαντές και σε λογιστικό γραφείο 61χρονου Έλληνα, ο οποίος είχε αναλάβει τη λογιστική παρακολούθηση των βιβλίων και στοιχείων του καταστήματος. Ο συγκεκριμένος λογιστής έχει κατηγορηθεί και στο παρελθόν για παρόμοιες υποθέσεις.

Κατά τη διάρκεια της έρευνας στο λογιστικό γραφείο κατασχέθηκαν 15 εκτυπωμένες σελίδες ηλεκτρονικού υπολογιστή, που περιλαμβάνουν λίστες πελατών του, με αντίστοιχους κωδικούς πρόσβασης στο ηλεκτρονικό σύστημα του φορέα και ηλεκτρονικά μηνύματα του φορέα για απενεργοποίηση των κωδικών, καθώς και πέντε σφραγίδες με στοιχεία αλλοδαπών πελατών του λογιστή (ιδιοκτητών internet café, τηλεφωνικών κέντρων, καταστημάτων ψιλικών) για τους οποίους υπήρχαν σχετικές καταγγελίες από το Ι.Κ.Α..

Η τρίτη έρευνα πραγματοποιήθηκε στο σπίτι 56χρονου Έλληνα στο Χαλάνδρι Αττικής, κατά τη διάρκεια της οποίας βρέθηκαν και κατασχέθηκαν μία εκτυπωμένη σελίδα από τον ηλεκτρονικό υπολογιστή του κι ένας σκληρός δίσκος ηλεκτρονικού υπολογιστή.

Οι δικογραφίες που σχηματίστηκαν θα υποβληθούν στην Εισαγγελία Πρωτοδικών Αθηνών. Στο πλαίσιο της έρευνας, η οποία συνεχίζεται, διερευνάται το εύρος της εγκληματικής συμπεριφοράς των εμπλεκομένων καθώς και η τυχόν συμμετοχή και άλλων προσώπων.

Λύση προς αποφυγή (με κάθε επιφύλαξη)

Για να μπορέσουμε να αποδώσουμε μια λύση τέτοια έτσι ώστε να μην είχε γίνει ή για να μην ξανά γίνει στον μέλλον τέτοιου είδους απάτη, θα πρέπει πρώτα να εντοπίσουμε τους παράγοντες που την προκάλεσαν. Στην συνέχεια να κάνουμε μια αξιολόγηση για να δούμε ποιον τομέα του οργανισμού επηρέασαν, έτσι ώστε χρησιμοποιώντας τον εσωτερικό ή εξωτερικό έλεγχο να καταφέρουμε να αποδώσουμε μια λύση προς αποφυγή της απάτης.

Στον άνωθεν παράδειγμα το πρόβλημα εστιάζεται στο κομμάτι της ηλεκτρονικής υποβολής, μέσω του Διαδικτύου, ψευδών Αναλυτικών Περιοδικών Δηλώσεων, που κατέβαλαν τρία άτομα με σκοπό να αποσπάσουν από το Ι.Κ.Α. δώρα, επιδόματα, παροχές υγείας, κάρτες παραμονής και εργασίας στη χώρα, κ.λπ.

Πως το κατάφεραν :

Μέσα από ψευδείς Αναλυτικές Περιοδικές Δηλώσεις που ειδικότερα, δήλωναν είτε εικονικά είτε πραγματικά με πιστωμένα ένσημα εργαζομένους ατομικών εμπορικών επιχειρήσεων, αλλοδαπούς και Έλληνες, καθώς και ημέρες απασχόλησης που δεν αντιστοιχούσαν στην πραγματικότητα, χωρίς να καταβάλλονται ποτέ οι αντίστοιχες εργοδοτικές εισφορές. Με αποτέλεσμα το Ι.Κ.Α. να έχει απώλεια εσόδων από εργοδοτικές εισφορές και να επιβαρύνεται από καταβολές δώρων, παροχές υγείας κλπ. που προκαλούν ένα τεράστιο πλήγμα στον οργανισμό δημιουργώντας ελλείμματα στα ταμεία του Ι.Κ.Α.

Πως θα το είχαν αποφύγει; (πιθανή λύση)

Η διοίκηση του Ι.Κ.Α. αν είχε χρησιμοποιήσει κατάλληλα τον εσωτερικό και εξωτερικό έλεγχο θα μπορούσαν να είχαν αποφύγει να πέσουν θύματα απάτης.

Πιο συγκεκριμένα κατά την δική μου άποψη αν χρησιμοποιούσαν τις βασικές λειτουργίες του εσωτερικού ελέγχου και συγκεκριμένα:

- Ρύθμιση σχέσεων και συναλλαγών με τρίτα πρόσωπα.
- Πιστοποίηση του τρόπου λειτουργίας της επιχείρησης (του οργανισμού) και επαλήθευση αρχικών στόχων.
- Αποτίμηση της απόδοσης της διοίκησης όλων των τμημάτων που εμπλέκονται με την παραγωγική διαδικασία.
- Συστηματική παρακολούθηση του επιχειρηματικού κινδύνου.
- Αναγνώριση των επικερδών και ζημιογόνων λειτουργιών και προσπάθεια μεταβολής αυτών που επιδέχονται βελτίωση.
- Αξιολόγηση της απόδοσης των επενδύσεων.
- Μέτρηση του λειτουργικού κόστους των επιμέρους τμημάτων.
- Καταπολέμηση της ανθρώπινης απάτης, κλοπής ή παραπλάνησης.
- Εξακρίβωση της επαρκούς στελέχωσης των τμημάτων και της κατάλληλης αξιοποίησης του προσωπικού.
- Εξασφάλιση της αξιοπιστίας των οικονομικών καταστάσεων και βιβλίων.

- Παρακολούθηση της παραγωγικής αλυσίδας, της διαδικασίας αγορών και των όρων πωλήσεων και αγορών.
- Διασφάλιση της καλής εξωτερικής εικόνας της επιχείρησης.
- Εξέταση και αξιολόγηση διαδικασιών και διεξαγωγή συμπερασμάτων, τα οποία απευθύνονται στη διοίκηση ώστε να διορθωθούν τυχόν αδυναμίες που εντοπίστηκαν.
- Εξασφάλιση της πληρότητας των χρηματοοικονομικών και λειτουργικών πληροφοριών και αναφορών. Εξακρίβωση ότι η επιχείρηση συμμορφώνεται με τους νόμους, τις συνθήκες, τις πολιτικές, τις διαδικασίες και τα χρηματοοικονομικά όργανα.

Επίσης, εάν χρησιμοποιούσαν τους προληπτικούς εξωτερικούς ελέγχους που διενεργούνται κατά την εκτέλεση της οικονομικής συναλλαγής και έχουν σκοπό να προλάβουν τα πιθανά λάθη, δεν θα είχαν πέσει θύματα απάτης. Αλλά αυτό δεν είναι εφικτό λόγω του πλήθους των δημόσιων οργανισμών και τον ελλιπές αριθμό ελεγκτών που διενεργούν τους ελέγχους

Για το λόγο αυτών θα μπορούσε να δημιουργηθεί ένα τμήμα εσωτερικού ελέγχου, με μόνιμο στόχο και σκοπό από κατάλληλα εκπαιδευμένα άτομα για την εφαρμογή των άνωθεν λειτουργιών του εσωτερικού ελέγχου που ανέφερα. Με σκοπό να αποδοθούν ευθύνες για το συμβάν και να δοθούν προτάσεις για την μελλοντική καταπολέμηση τέτοιων φαινομένων. Έτσι οι εξωτερικοί ελεγκτές να μην χιάζονται να προβαίνουν σε προληπτικούς ελέγχους και να εστιάζονται σε Κατασταλτικούς, Ειδικούς ελέγχους γνωρίζοντας το δύσκολο έργο που προσφέρουν.

Προσωπική άποψη – λύση επί του προβλήματος.

Θεωρώ ότι με σωστή οργάνωση, στελέχωση, δημιουργία τμήματος εσωτερικού ελέγχου στους δημόσιους φορείς όπως το Ι.Κ.Α. και φυσικά την αξιοποίηση του πληροφοριακού συστήματος «Γ.Γ.Π.Σ.» καθώς και την εξέλιξη του, θα ήταν η λύση που θα εμπόδιζε την δημιουργία της απάτης που περιγράφετε πιο πάνω και άλλες στο μέλλον. Διότι ο χρόνος διασταύρωσης των στοιχείων θα είναι άμεσος και η ταυτοποίηση των δεδομένων – προσώπων.

Σημειώνετε δε πώς εάν υπήρχε τμήμα εσωτερικού ελέγχου πιστεύω πως θα είχαν προβλέψει να διασφαλίσουν την αξιοπιστία δε του οργανισμού αλλά θα είχαν

φροντίσει να διασφαλίσουν και την άμεση ταυτοποίηση των δεδομένων – προσώπων, για την αποφυγή τέτοιου είδους απάτης και απώλειας εσόδων από τα ταμεία του οργανισμού.

5.3 Παραδείγματα απάτης εις βάρος επιχειρήσεων.

5.3.1 Εξαρθρώθηκε εγκληματική οργάνωση για απάτη σε βάρος εταιρείας κινητής τηλεφωνίας.

Πηγή : www.myphone.gr

Δελτίο Τύπου :ΕΛ.ΑΣ.

01/03/2012

Δελτίο Τύπου: Εξαρθρώθηκε εγκληματική οργάνωση για μεγάλη υπόθεση κακουργηματικής απάτης, σε βάρος εταιρείας παροχής υπηρεσιών τηλεπικοινωνίας. Με εικονικές επιδοτήσεις συσκευών σε υποτιθέμενους συμβεβλημένους εταιρικούς πελάτες προκάλεσαν ζημιά που ξεπερνά τα 3,6 εκατομμύρια ευρώ. Τα τελευταία δυο και πλέον χρόνια διέθεσαν παράνομα (11.261) συσκευές κινητών τηλεφώνων (SMART - PHONES), σε δήθεν συμβεβλημένα καταστήματα κινητής τηλεφωνίας. Συνελήφθησαν εννέα (9) μέλη της εγκληματικής οργάνωσης, ενώ στη δικογραφία περιλαμβάνονται επιπλέον δέκα (10) άτομα. Μεταξύ των συλληφθέντων είναι και μία 41χρονη ημεδαπή, υπάλληλος της εταιρείας, που είναι το αρχηγικό μέλος της οργάνωσης.

Εξαρθρώθηκε εγκληματική οργάνωση, που δρούσε τα τελευταία δυο και πλέον χρόνια και εμπλέκεται σε μεγάλη υπόθεση κακουργηματικής απάτης, σε βάρος εταιρείας κινητής τηλεφωνίας. Με τη μέθοδο των εικονικών παραγγελιών, για αναβαθμίσεις - επιδοτήσεις συνδέσεων κινητής τηλεφωνίας, διοχέτευαν παράνομα στην αγορά συσκευές κινητής τηλεφωνίας, αποκομίζοντας μεγάλα χρηματικά ποσά.

Στην υπόθεση εμπλέκονται (19) τουλάχιστον ημεδαποί-μέλη της εγκληματικής οργάνωσης. Συνελήφθησαν, στο πλαίσιο της αυτόφωρης διαδικασίας

εννέα (9) άτομα, ενώ η δικογραφία που σχηματίζεται περιλαμβάνει δέκα (10) ακόμα συνεργούς τους.

Ειδικότερα, από την αστυνομική έρευνα της Υποδιεύθυνσης Αντιμετώπισης Οργανωμένου Εγκλήματος και Εμπορίας Ανθρώπων της Διεύθυνσης Ασφάλειας Αττικής, προέκυψε ότι 41χρονη υπάλληλος της εταιρίας, συγκρότησε εγκληματική οργάνωση, με σκοπό την εξαπάτηση της εταιρείας, έχοντας η ίδια ηγετικό ρόλο.

Συγκεκριμένα, εκμεταλλεόμενη τη θέση της στην εταιρεία, «αλίευε» προσωπικά δεδομένα υπαρκτών μεν εταιρικών πελατών, οι οποίοι όμως ήταν ανενεργοί ή δεν δικαιούνταν επιδότηση, σύμφωνα με την εφαρμοζόμενη πολιτική της εταιρείας. Στις περιπτώσεις αυτές καταχωρούσε ηλεκτρονικά εικονικές παραγγελίες τηλεφωνικών συσκευών, υψηλής αγοραστικής αξίας, τεχνολογίας και εμπορευσιμότητας (smartphones), με επιδότηση ίση με το 100% της αξίας της συσκευής.

Ακολούθως, κατεύθυνε την παράδοση των συσκευών προς τα μέλη της οργάνωσης, πολλοί εκ των οποίων εργάζονται (ή εργάζονταν κατά το επίμαχο χρονικό διάστημα) ή διατηρούν καταστήματα πώλησης ειδών τηλεφωνίας, με αντίστοιχες ιστοσελίδες, στις οποίες διαφημίζονται και διατίθενται προς πώληση τέτοιες συσκευές.

Με τη μέθοδο αυτή διοχετεύθηκαν παράνομα στην αγορά (11.261) συσκευές κινητών τηλεφώνων, μέσω καταστημάτων στην Αττική, τη Ρόδο και την Κρήτη, ενώ η ζημιά που προκλήθηκε στην εταιρία ανέρχεται τουλάχιστον στα (3.640.000) ευρώ, χωρίς να προσμετράτε το ποσό που αναλογεί στο Φ.Π.Α., μέρος του οποίου είναι και έσοδα του Ελληνικού Δημοσίου.

Σε ευρείας κλίμακας επιχείρηση, που διεξήχθη χθες (29-02-2012), στις περιοχές αυτές, πραγματοποιήθηκαν έρευνες σε καταστήματα πώλησης ηλεκτρονικών ειδών και σε οικίες εμπλεκόμενων ατόμων, όπου βρέθηκαν και κατασχέθηκαν, μεταξύ άλλων:

- (50) συσκευές κινητών τηλεφώνων που αποτελούν προϊόν απάτης σε βάρος της εταιρείας,
- εκατοντάδες τιμολόγια διακίνησης των επίμαχων συσκευών
- δύο (2) πιστόλια
- (710.000) ευρώ περίπου σε μετρητά.

Οι συλληφθέντες θα οδηγηθούν στον Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών Αθηνών, ενώ οι έρευνες συνεχίζονται.

Οι κατηγορίες, που βαρύνουν τα μέλη της εγκληματικής οργάνωσης είναι, κατά περίπτωση, κακουργηματικού χαρακτήρα και αφορούν στα αδικήματα της εγκληματικής οργάνωσης, της απάτης και απάτης με υπολογιστή, της αποδοχής και διάθεσης προϊόντων εγκλήματος, της τοκογλυφίας, της παραβίασης των διατάξεων για τα προσωπικά δεδομένα καθώς και των διατάξεων για την «Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες»

Λύση προς αποφυγή (με κάθε επιφύλαξη)

Για να μπορέσουμε να αποδώσουμε μια λύση τέτοια έτσι ώστε να μην είχε γίνει ή για να μην ξανά γίνει στον μέλλον τέτοιου είδους απάτη, θα πρέπει πρώτα να εντοπίσουμε τους παράγοντες που την προκάλεσαν. Στην συνέχεια να κάνουμε μια αξιολόγηση για να δούμε ποιον τομέα της επιχείρησης επηρέασαν, έτσι ώστε χρησιμοποιώντας τον εσωτερικό ή εξωτερικό έλεγχο να καταφέρουμε να αποδώσουμε μια λύση προς αποφυγή της απάτης.

Στον άνωθεν παράδειγμα το πρόβλημα εστιάζεται στη μέθοδο των εικονικών παραγγελιών, για αναβαθμίσεις - επιδοτήσεις συνδέσεων κινητής τηλεφωνίας και στο πως διοχέτευαν παράνομα στην αγορά συσκευές κινητής τηλεφωνίας, αποκομίζοντας μεγάλα χρηματικά ποσά. Η 41χρονη υπάλληλος της εταιρίας, συγκρότησε εγκληματική οργάνωση, με σκοπό την εξαπάτηση της εταιρείας, έχοντας η ίδια ηγετικό ρόλο.

Πως το κατάφεραν :

Η 41χρονη υπάλληλος της εταιρίας, έχοντας η ίδια ηγετικό ρόλο συγκρότησε εγκληματική οργάνωση που με εικονικές επιδοτήσεις συσκευών σε υποτιθέμενους συμβεβλημένους εταιρικούς πελάτες προκάλεσαν ζημιά που ξεπερνά τα 3,6 εκατομμύρια ευρώ. Και διέθεσαν παράνομα στην αγορά (11.261) συσκευές κινητών τηλεφώνων (smartphones), σε δήθεν συμβεβλημένα καταστήματα κινητής τηλεφωνίας, αποκομίζοντας μεγάλα χρηματικά ποσά.

Σημείωση :

Σύμφωνα με την Ένωση Πιστοποιημένων Ελεγκτών κατά της Απάτης (ACFE) και με το Διεθνές Ελεγκτικό Πρότυπο θα μπορούσαμε να χαρακτηρίσουμε το είδος της άνωθεν απάτη ως διαφθορά με χαρακτηριστικά :

- Νόθευση ή αλλοίωση των λογιστικών εγγράφων ή των παραστατικών.
- Καταχώρηση εικονικών συναλλαγών.

Πως θα το είχαν αποφύγει ; (πιθανή λύση)

Η διοίκηση της εταιρίας κινητής τηλεφωνίας αν είχε χρησιμοποιήσει κατάλληλα τον εσωτερικό έλεγχο θα μπορούσε να είχε αποφύγει να πέσει θύμα απάτης.

Πιο συγκεκριμένα κατά την δική μου άποψη αν χρησιμοποιούσε τις βασικές λειτουργίες του εσωτερικού ελέγχου και συγκεκριμένα :

- Ρύθμιση σχέσεων και συναλλαγών με τρίτα πρόσωπα.
- Πιστοποίηση του τρόπου λειτουργίας της επιχείρησης (του οργανισμού) και επαλήθευση αρχικών στόχων.
- Αποτίμηση της απόδοσης της διοίκησης όλων των τμημάτων που εμπλέκονται με την παραγωγική διαδικασία.
- Συστηματική παρακολούθηση του επιχειρηματικού κινδύνου.
- Αναγνώριση των επικερδών και ζημιωγόνων λειτουργιών και προσπάθεια μεταβολής αυτών που επιδέχονται βελτίωση.
- Αξιολόγηση της απόδοσης των επενδύσεων.
- Μέτρηση του λειτουργικού κόστους των επιμέρους τμημάτων.
- Καταπολέμηση της ανθρώπινης απάτης, κλοπής ή παραπλάνησης.
- Εξακρίβωση της επαρκούς στελέχωσης των τμημάτων και της κατάλληλης αξιοποίησης του προσωπικού.
- Εξασφάλιση της αξιοπιστίας των οικονομικών καταστάσεων και βιβλίων.
- Παρακολούθηση της παραγωγικής αλυσίδας, της διαδικασίας αγορών και των όρων πωλήσεων και αγορών.
- Διασφάλιση της καλής εξωτερικής εικόνας της επιχείρησης.

- Εξέταση και αξιολόγηση διαδικασιών και διεξαγωγή συμπερασμάτων, τα οποία απευθύνονται στη διοίκηση ώστε να διορθωθούν τυχόν αδυναμίες που εντοπίστηκαν.
- Εξασφάλιση της πληρότητας των χρηματοοικονομικών και λειτουργικών πληροφοριών και αναφορών. Εξακρίβωση ότι η επιχείρηση συμμορφώνεται με τους νόμους, τις συνθήκες, τις πολιτικές, τις διαδικασίες και τα χρηματοοικονομικά όργανα.

Δεν θα είχε πέσει θύμα απάτης. Ακόμα πιο συγκεκριμένα θα μπορούσε να δημιουργηθεί ένα τμήμα εσωτερικού ελέγχου. Εάν υπάρχει να γίνει μια αξιολόγηση του προσωπικού, έλεγχοι παραγωγής, οικονομικοί – λογιστικοί, λειτουργικοί και διοικητικοί έλεγχοι (management audits). Με σκοπό να αποδοθούν ευθύνες για το συμβάν και να δοθούν προτάσεις για την μελλοντική καταπολέμηση τέτοιων φαινομένων.

Σημείωση :

Οι παράγοντες που ευνοούν την πιθανότητα δημιουργίας παραποιημένων οικονομικών καταστάσεων μπορεί να είναι:

- Χαρακτηριστικά του management.
- Λειτουργικά χαρακτηριστικά της εταιρίας.

Κι επειδή μιλάμε για απάτη εις βάρος της εταιρίας θεωρώ πως η 41χρονη βρήκε ευκαιρία από την πιθανή αδυναμία των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου ή την ανυπαρξία αυτού όπως κι από την πιθανή έλλειψη ηθικής καθοδήγησης και ηγεσίας της εταιρίας.

Προσωπική άποψη – λύση επί του προβλήματος.

Θεωρώ ότι με σωστή οργάνωση, στελέχωση, δημιουργία τμήματος εσωτερικού ελέγχου και φυσικά την αξιολόγηση και συχνή επιμόρφωση του προσωπικού καθώς δε την θέση της διοίκησης της εταιρίας να επιδεικνύει ακεραιότητα και υψηλές αξίες στέλνοντας ένα ξεκάθαρο μήνυμα στους υπαλλήλους της ότι δεν θα ανεχτεί παράτυπες λογιστικές πρακτικές (όσο για την υλοποίηση των

στόχων της εταιρίας όσο και για τυχόν απάτες εις βάρος της) θα ήταν η λύση που θα εμπόδιζε την δημιουργία της απάτης που περιγράφετε πιο πάνω και άλλες στο μέλλον. Διότι η συχνή διασταύρωση των λογιστικών στοιχείων (διασταύρωση παραστατικών) καθώς κι η συχνή αξιολόγηση, επιμόρφωση του προσωπικού. Θα μείωνε τον κίνδυνο δημιουργίας απάτης.

Σημειώνετε δε πώς εάν υπήρχε τμήμα εσωτερικού ελέγχου πιστεύω πως θα είχαν προβλέψει να διασφαλίσουν την αξιοπιστία δε της εταιρίας αλλά θα είχαν εντοπίσει την απάτη στην αρχή της πριν δημιουργήσει μεγάλο οικονομικό πλήγμα στην εταιρία.

5.4 Παραδείγματα άλλης απάτης.

5.4.1 Παρέμβαση εισαγγελέα για τις πυραμίδες «χρυσού».

Πηγή : www.protothema.gr

26/03/2013

Στο στόχαστρο του ΣΔΟΕ και της Διεύθυνσης Οικονομικού Εγκλήματος της Ασφάλειας βρίσκονται οι «πυραμίδες» με πλάκες χρυσού. Η υπόθεση μετά την αποκάλυψη της εφημερίδας «Πρώτο Θέμα» διαβιβάστηκε από τις αρμόδιες Αρχές στον εισαγγελέα που προχωράει στη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης.

Την άμεση κινητοποίηση της αστυνομικής διεύθυνσης Θεσσαλονίκης, αλλά και των υπηρεσιών ΣΔΟΕ, Αττικής και Κεντρικής Μακεδονίας προκάλεσε το πρωτοσέλιδο δημοσίευμα του Πρώτου Θέματος για τα προγράμματα τύπου «πυραμίδας» που καλούν τον κόσμο να επενδύσει σε χρυσό υποσχόμενοι εύκολο, αφορολόγητο και πολύ χρήμα.

«Επρόκειτο για απάτη που βρίσκεται πάνω στο στήσιμο της» δηλώνει στο protothema.gr ο Διευθυντής Κεντρικής Υπηρεσίας ΣΔΟΕ, κ. Θεόδωρος Φλωράτος, ενώ ο προϊστάμενος του Τμήματος Περιουσιακών Δικαιωμάτων της Διεύθυνσης Ασφάλειας Θεσσαλονίκης, κ. Κωνσταντίνος Σουλιώτης αναφέρει πως έχουν ξεκινήσει οι απαραίτητες ενέργειες από την υπηρεσία και πως η υπόθεση βρίσκεται στα χέρια του εισαγγελέα για να προχωρήσει με τη σειρά του στη διενέργεια

προκαταρκτικής εξέτασης. Ο διευθυντής του ΣΔΟΕ Κεντρικής Μακεδονίας, κ. Δημήτρης Μαυρίδης από την πλευρά του αποκάλυψε πως τόσο η συγκεκριμένη όσο και οι υπόλοιπες επιχειρήσεις που λειτουργούν με οργανόγραμμα πυραμίδας έχουν τεθεί στο μικροσκόπιο της υπηρεσίας τους. Πρόσθεσε δε ότι βρίσκονται σε συνεργασία με το ΣΔΟΕ Αττικής για την οργάνωση μιας πανελλαδικής επιχείρησης πάταξης του φαινομένου κερδοσκοπίας με τις επενδύσεις σε πλάκες χρυσού και όχι μόνο.

Αυτή τη στιγμή υπολογίζεται πως σε αυτά τα προγράμματα συμμετέχουν περισσότεροι από 5.000 Έλληνες, οι οποίοι έχουν επενδύσει τα χρήματά τους περιμένοντας να κερδίσουν πλάκες σε χρυσό, που αποστέλλει με το ταχυδρομείο μέσω Γερμανίας η εταιρία Em Goldex. Τουλάχιστον αυτό υποστηρίζουν οι συνεργάτες της στην Ελλάδα με τους οποίους συναντηθήκαμε ως υποψήφιοι αγοραστές χρυσού τόσο στην Αθήνα, όσο και στη Θεσσαλονίκη. Εσύ δεν έχεις παρά να γραφτείς στο «χρυσό» πρόγραμμα καταβάλλοντας 150 ή 540 ευρώ, ανάλογα και με τις δυνατότητες της τσέπης σου. Μετά πρέπει πείσεις δυο γνωστούς σου να γραφτούν και εκείνοι. Οι δυο γνωστοί να φέρουν από δυο ακόμα ο καθένας και πάει λέγοντας. Στους 42 γνωστούς των γνωστών η εταιρία υπόσχεται ότι θα σου στείλει πλάκες χρυσού αξίας 7.000 ευρώ. Η εταιρία διαφημίζεται στο internet μέσω της ιστοσελίδας της προβάλλοντας φωτογραφίες με ουρανοξύστες από το Ντουμπάι. Εκεί υποτίθεται ότι βρίσκεται ένα μεγάλο υποκατάστημα της. Δίνουν μάλιστα διεύθυνση και τηλέφωνα επικοινωνίας. Ο τηλεφωνικός αριθμός αντιστοιχεί σε αριθμό Λονδίνου, ενώ αν προσπαθήσεις να επικοινωνήσεις βγαίνει συνεχώς τηλεφωνητής. Το κτίριο μάλιστα που υποδεικνύουν στις φωτογραφίες φιλοξενεί offshore εταιρίες αποκλειστικά και η πρόσβαση σε αυτό δεν είναι εύκολη υπόθεση. Το ίδιο σκηνικό επαναλαμβάνεται όταν προσπαθείς να επικοινωνήσεις και με τα υποτιθέμενα κεντρικά της EmGoldex στο Μόναχο. Κανένας δεν πρόκειται να απαντήσει στο τηλέφωνο που δίνουν στην ιστοσελίδα τους.

«Επρόκειτο για απάτη που βρίσκεται πάνω στο στήσιμο της» αναφέρει στο protothema.gr ο διευθυντής Κεντρικής Υπηρεσίας του ΣΔΟΕ, κ. Θεόδωρος Φλωράτος. Και συνεχίζει: « Τα άτομα τα οποία συμμετέχουν σε τέτοιου είδους προγράμματα τρελαίνονται προσπαθώντας να βγάλουν ολόένα και περισσότερα χρήματα. Γίνεσαι όχι απλά πιστός του συστήματος που ακολουθείς, αλλά γενίτσαρος, διότι σου δίνουν το κίνητρο του κέρδους από τον κόσμο που φέρνεις. Και ο καθένας που μπαίνει σε αυτή τη διαδικασία γίνεται ακόμα πιο γενίτσαρος από τον

προηγούμενο. Όσο πιο πολλούς πηγαίνεις τόσο πιο πολλά χρήματα σου υπόσχονται. Αυτός είναι ο τρόπος λειτουργίας της πυραμίδας»

Ο κ. Φλωράτος τοποθετήθηκε και στο κομμάτι του ρεπορτάζ που μιλάει για τα «σεμινάρια» φοροδιαφυγής που διδάσκουν στις παρουσιάσεις τους οι συνεργάτες της εταιρίας προκειμένου οι πελάτες τους να αποφύγουν την τσιμπίδα της εφορίας μη δηλώνοντας τα υποσχόμενα κέρδη τους από την αγοροπωλησία του χρυσού.

«Αυτό δεν θα το έλεγα απλά φοροδιαφυγή, είναι και απάτη μαζί» λέει ο κ. Φλωράτος και εξηγεί: « Η φοροδιαφυγή πάντα περικλείει και το στοιχείο της απάτης, όμως στη συγκεκριμένη περίπτωση έχουμε να κάνουμε με καθαρή απάτη. Κανονικά από τη στιγμή που μιλάνε για πώληση χρυσού, θα έπρεπε ο χρυσός να είναι υπαρκτός και να δινόταν στους πελάτες. Όμως στη προκειμένη περίπτωση, ο χρυσός θα πηγαίνει μόνο στα χέρια των επιτήδειων που λειτουργούν ως κράχτες και όχι στους ανυποψίαστους που συμμετέχουν στο πρόγραμμα».

- ❖ Δηλαδή, οι πλάκες χρυσού που παρουσίασαν και σε εμάς στα σεμινάρια λειτουργούν ως δόλωμα;

«Μα δεν την δίνουν ποτέ, αντιθέτως μένει στα χέρια τους. Είναι το δόλωμα. Θα δώσουν βέβαια και δυο πλάκες σε μερικούς για να λειτουργήσουν ως μπροστινοί και να πειστούν οι υπόλοιποι ότι όντως το σύστημα με την αγορά χρυσού δουλεύει. Έχεις δει που παίζουν τον παπά, που είναι δυο, τρεις από δίπλα δήθεν ότι κερδίζουν και πάει και ο ανυποψίαστος να παίζει; Παρόμοια περίπτωση είναι με την πυραμίδα του χρυσού».

Λύση προς αποφυγή (με κάθε επιφύλαξη)

Για να μπορέσουμε να αποδώσουμε μια λύση τέτοια έτσι ώστε να μην είχε γίνει ή για να μην ξανά γίνει στον μέλλον τέτοιου είδους απάτη, θα πρέπει πρώτα να εντοπίσουμε τους παράγοντες που την προκάλεσαν. Στην συνέχεια να κάνουμε μια αξιολόγηση για να δούμε σε ποιον τομέα θα πρέπει να εστιάσουμε την προσοχή μας, έτσι ώστε χρησιμοποιώντας τον εσωτερικό ή εξωτερικό έλεγχο να καταφέρουμε να αποδώσουμε μια λύση προς αποφυγή της απάτης.

Στον άνωθεν παράδειγμα το πρόβλημα εστιάζεται στο κομμάτι το πώς επιτήδειοι καταφέρνουν να στήνουν εταιρίες mlm ή αλλιώς εταιρίες πυραμίδας. Με στόχο να κερδοσκοπούν εις βάρος των δήθεν συνεργατών τους «πελάτες», όσο και εις βάρος του δημοσίου χωρίς να καταβάλουν ΦΠΑ. Ακόμα ένα άλλο πρόβλημα μπορεί να θεωρηθεί το νομικό πλαίσιο για την σύσταση τέτοιων εταιριών δηλ. το πώς καταφέρνουν τέτοιες εταιρίες να είναι νόμιμες ενώ είναι πυραμίδες.

Πως το κατάφεραν :

Πείθοντας άτομα να γραφτούν στο «χρυσό» πρόγραμμα καταβάλλοντας 150 ή 540 ευρώ, ανάλογα και με τις δυνατότητες της τσέπης τους. Μετά πρέπει να πείσουν δυο γνωστούς τους να γραφτούν και εκείνοι. Οι δυο γνωστοί να φέρουν από δυο ακόμα ο καθένας και πάει λέγοντας. Στους 42 γνωστούς των γνωστών η εταιρία υπόσχεται ότι θα τους στείλει πλάκες χρυσού αξίας 7.000 ευρώ. Η εταιρία διαφημίζεται στο internet μέσω της ιστοσελίδας της προβάλλοντας φωτογραφίες με ουρανοξύστες από το Ντουμπάι. Εκεί υποτίθεται ότι βρίσκεται ένα μεγάλο υποκατάστημα της. Δίνουν μάλιστα διεύθυνση και τηλέφωνα επικοινωνίας στα οποία ποτέ δεν μπορείς να επικοινωνήσεις με την εταιρία.

Πως θα το είχαν αποφύγει οι επενδυτές ; (πιθανή λύση)

Θεωρώ πως με κατάλληλη ενημέρωση, έρευνα πριν την επένδυση και την συμμετοχή σε τέτοιου είδους εταιρίες «πυραμίδες», θα ήταν ίσως η μοναδική λύση επί του προβλήματος, τέτοια ώστε να αποτρέψει την δημιουργία απάτης εις βάρος των επενδυτών.

Επίσης θα ήθελα να σημειώσω πως με την συμβολή του κρατικού, εξωτερικού ελέγχου. Το κράτος θα είχε προλάβει να διασφαλίσει τους επενδυτές - πολίτες στο να πέσουν θύματα απάτης από τέτοιου είδους εταιρίες.

Προσωπική άποψη – λύση επί του προβλήματος.

Με λίγα λόγια το πρόβλημα από εταιρίες mlm «πυραμίδες» πάντα κατά την άποψη μου είναι ένα μεγάλο πλήγμα για τα έσοδα του ελληνικού δημοσίου καθώς ένα ακόμα χτύπημα στις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες (εννοώντας τους άνεργους κι όλους εκείνους που οι αποδοχές τους έχουν πέσει δραματικά λόγω της δύσκολης αυτής περιόδου που περνάει η χώρα μας), που στην προσπάθεια τους να επιβιώσουν και στην αναζήτηση θέσης εργασίας πέφτουν θύματα απάτης από εταιρίες mlm που τους δίνουν το κίνητρο για εύκολο κέρδος.

Στο σημείο αυτό θα ήθελα να εκφέρω την προσωπική μου άποψη επί του θέματος προτείνοντας τα εξής :

- Να γίνει από το κράτος η κατάλληλη θέσπιση ενός νομοσχεδίου περί την σύσταση τέτοιων εταιριών έτσι ώστε να εξασφαλίζετε ο τρόπος λειτουργίας αυτών και να αποδεικνύεται πως δεν επρόκειτο για σύστημα πυραμίδας
- Να γίνουν έλεγχοι στις υπάρχων εταιρίες για να αποδειχτεί αν η λειτουργία τους στηρίζετε σε σύστημα πυραμίδας ή όχι.
- Το κράτος να συντελέσει στην δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.
- Και νέες επενδύσεις

Υλοποιώντας τα παραπάνω θεωρώ πως το πρόβλημα από τις εταιρίες-πυραμίδες δεν θα μας απασχολήσει στο άμεσο μέλλον.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Τα συμπεράσματα της βιβλιογραφικής έρευνας οδηγούν στο συμπέρασμα ότι η λειτουργία του εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου είναι ζωτικής σημασίας για την ικανοποιητική και αποτελεσματική πορεία των ελληνικών επιχειρήσεων καθώς και των δημόσιων οργανισμών. Για το λόγο αυτό, θα πρέπει να προβούν στη συγκρότηση και δημιουργία τμημάτων εσωτερικού - εξωτερικού ελέγχου, τα οποία θα παρέχουν υπηρεσίες προς τη διοίκηση, και μέσω της διαρκούς επικοινωνίας, θα προσφέρουν βοήθεια στα μέλη του οργανισμού, συμβουλές και αναλυτικές πληροφορίες.

Υπό αυτό το πρίσμα ο εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος αποτελεί πλέον όλο και μεγαλύτερη αναγκαιότητα στην ελληνική πραγματικότητα, για κάθε μεγάλη επιχείρηση ή μικρή και τους δημόσιους οργανισμούς αν αναλογιστεί κανείς τόσο τα συνεχή διεθνή και εγχώρια σκάνδαλα αλλά και την ανάγκη εναρμόνισης της χώρας μας με το κοινοτικό δίκαιο. Οι δημόσιοι οργανισμοί καθώς δε και οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εφαρμόζουν τον εσωτερικό και εξωτερικό έλεγχο ορθά, αφού οι έλεγχοι αφορούν τις συναλλαγές με τρίτους καθώς και την ταυτοποίηση των γεγονότων που είναι καθοριστικοί για την πορεία και την αποτελεσματικότητα των δημόσιων οργανισμών όσο και των επιχειρήσεων.

Η ποιοτική αναβάθμιση της διοίκησης, ο αποτελεσματικός έλεγχος όλων των δραστηριοτήτων, η αποτελεσματική αποτίμηση και διαχείριση του επιχειρηματικού κινδύνου, η αποφυγή των δυσλειτουργιών, η αποτροπή ενδεχομένου απάτης, η ενίσχυση της διαφάνειας και του ρόλου της εταιρείας ή ενός οργανισμού στον ευρύτερο οικονομικοκοινωνικό, δημοσιονομικό και επιχειρησιακό χώρο, και τελικά η επίτευξη των αντικειμενικών στόχων οργανισμών - εταιριών, είναι μερικά από τα αδιαμφισβήτητα οφέλη της ανεξάρτητης και συμβουλευτικού χαρακτήρα λειτουργίας του εσωτερικού ελέγχου, κι ενός μέρους του εξωτερικού ελέγχου.

Καθώς πλέον, η λειτουργία του εσωτερικού - εξωτερικού ελέγχου θεωρείται ζωτικής σημασίας για την ικανοποιητική και αποτελεσματική πορεία των δημόσιων οργανισμών και επιχειρήσεων, έτσι και στη χώρα μας μια σειρά αποφάσεων θα συμβάλουν στη σημαντική προώθηση και αναβάθμιση του εσωτερικού - εξωτερικού ελέγχου, εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα την ανάπτυξη και την εύρυθμη λειτουργία, εντός των νομικών πλαισίων, των ελληνικών επιχειρήσεων, καθώς εξασφαλίζετε και η καλύτερη διαχείριση των εσόδων - εξόδων των δημόσιων οργανισμών,

διαπιστώνεται λοιπόν, ότι οι επιχειρήσεις δεν πρέπει να υποτιμούν ή να αψηφούν τον εσωτερικό - εξωτερικό έλεγχο, κι ακόμα θα πρέπει να σημειωθεί το πόσο θα βοηθήσει η συγκρότηση τμημάτων εσωτερικού ελέγχου στους δημόσιους οργανισμούς.

Αν και στην Ελλάδα η λειτουργία βρίσκεται σε αρχικό στάδιο ο εσωτερικός έλεγχος υιοθετήθηκε υποχρεωτικά από τις εταιρίες που είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν αναπτύχθηκε οικειοθελώς και από άλλες επιχειρήσεις που επιδίωξαν τη συμμόρφωση τους με τα διεθνή ελεγκτικά πρότυπα.

Ο κυριότερος αποτρεπτικός παράγοντας, για την οικειοθελή προσαρμογή, είναι το κόστος δημιουργίας ανεξάρτητου τμήματος εσωτερικού ή εξωτερικού ελέγχου, το οποίο κατά τη γνώμη μου καλύπτεται αν αναλογιστεί κανείς τα μακροχρόνια οφέλη, που προκύπτουν από την ορθή εφαρμογή των επιχειρησιακών πολιτικών και διαδικασιών.

Σε αυτά τα πλαίσια κι ύστερα από την μελέτη των προβλημάτων που θέτονται στο πέμπτο κεφάλαιο συνυπολογίζοντας και την ανασκόπηση που έγινε στο κεφάλαιο τέσσερα για την φοροδιαφυγή και την απάτη καταλήγουμε ότι η φοροδιαφυγή και η απάτη είναι άμεσα συνδεδεμένα γεγονότα, με διάρκεια στο χρόνο. τα γεγονότα αυτά είναι οι πράξεις ατόμων που είχαν το κίνητρο (Θέλω ή έχω την ανάγκη να διαπράξω την απάτη), την ευκαιρία (Υπάρχει μια αδυναμία στο σύστημα, την οποία το σωστό πρόσωπο θα μπορούσε να εκμεταλλευτεί. Η απάτη είναι δυνατόν να πραγματοποιηθεί), τον εξορθολογισμό (Έχω πείσει τον εαυτό μου ότι αυτή η δόλια πράξη ή συμπεριφορά μου αξίζει τους πιθανούς κινδύνους) και την ικανότητα (Διαθέτω τα αναγκαία γνωρίσματα και ικανότητες «σωστό πρόσωπο» για να πραγματοποιήσω την απάτη. Έχει αναγνωριστεί η συγκεκριμένη ευκαιρία για απάτη και μπορεί να μετατραπεί σε πραγματικότητα) να διαπράξουν τέτοιου είδους γεγονότα (απάτη πάσης φύσεως).

Σαν αποτέλεσμα αυτό έχει μέσα από τα προβλήματα που μελετήσαμε και βάση των λύσεων που προτείναμε να οδηγηθούμε στο συμπέρασμα πως εταιρίες και δημόσιοι οργανισμοί που δεν εφάρμοσαν τον εσωτερικό ή εξωτερικό έλεγχο, είχε ως αποτέλεσμα να πέσουν θύματα απάτης από επιτήδειους που έβρισκαν πάτημα και εύκαιρο έδαφος να δρουν ανενόχλητοι εις βάρος αυτών και να κερδοσκοπούν ασύστολα.

Με λίγα λόγια το συμπέρασμα

Με λίγα λόγια το συμπέρασμα της παρούσας πτυχιακής εργασίας είναι πως ο εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος είναι ζωτικής σημασίας για τις επιχειρήσεις καθώς και για τους δημόσιους οργανισμούς.

Πρέπει να λαμβάνουμε στα σοβαρά το έργο που παρέχουν και να μην το αψηφούμε. Διότι εκτός του ότι φροντίζουν για την βέλτιστη λειτουργία των εταιριών, οργανισμών προβλέπουν και προφυλάσσουν από απάτες εις βάρος των εταιριών και των δημόσιων οργανισμών διασφαλίζοντας την αξιοπιστία και σωστή λειτουργία τους.

Κι αφετέρου ανοίγουν το δρόμο για ανάπτυξη και καλύτερη ανταγωνιστικότητα στην αγορά (αφορά εταιρίες), επίσης βελτιστοποιούν τον φοροεισπρακτικό μηχανισμό για την σωστή διαχείριση εσόδων – εξόδων (αφορά δημόσιους οργανισμούς).

Επιπλέον, με την επιβολή μιας συστηματικής και πειθαρχημένης μεθόδου αποτίμησης και βελτίωσης της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών της διοίκησης και του ελέγχου, συμβάλλει στην επίτευξη των αντικειμενικών στόχων δημόσιων οργανισμών και επιχειρήσεων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Καραμάνης Κ. (2008). Σύγχρονη Ελεγκτική, Εκδόσεις ΟΠΑ.
- Κάντζος Κ (2006). Ελεγκτική Θεωρία και Πρακτική, εκδόσεις Σταμούλη.
- Παπαδάτου Θ. (2005). Εσωτερικός και Εξωτερικός Έλεγχος Ανώνυμων Εταιριών, εκδόσεις Σάκκουλα.
- Καζαντζής Χ. (2006). Ελεγκτική-Εσωτερικός Έλεγχος: μια συστηματική προσέγγιση εννοιών, αρχών και προτύπων.
- Rezaee, Zabihollah (1995). COSO report.
- Οικονομικός Ταχυδρόμος (2004).
- Τσακλάγκανος Α. (2005) Ελεγκτική. Εκδόσεις Αφοί Κυριακίδη.
- Παραοικονομία & Φοροδιαφυγή: Μετρήσεις & Οικονομικές Επιπτώσεις της μελετητικής ομάδας ΚΕΠΕ.
- www.hiia.gr - Ελληνικό Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών.
- www.ase.gr - Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών.
- en.wikipedia.org – Wikipedia.
- www.aicpa.org – AICRA.
- www.nbg.gr – Εθνική Τράπεζα της Ελλάδας.
- www.soel.gr – ΣΟΕΛ.
- www.taxheaven.gr – Taxheaven.gr.
- www.kathimerini.gr – Καθημερινή εφημερίδα.
- www.axestos.gr – Axestos.Gr.
- www.nvsscrp.org «Το διαμάντι της απάτης».
- Ένωση Πιστοποιημένων Ελεγκτών κατά Της Απάτης:ACFE.org και HACFE.gr
- www.stifora.gr – Απάτη εις βάρος του αεροδρομίου Θεσσαλονίκης.
- www.zougla.gr – Απάτη εις βάρος του ΙΚΑ.
- www.myphone.gr – Απάτης εις βάρος της κινητής τηλεφωνίας.
- www.protothema.gr – Απάτη πυραμίδας (άλλου είδους απάτη).